

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hára 8 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hára 8 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 1 sorra 10 fillér, az első sor 20 fillér.
 Minden következőnél 10 fillér.
 Nyitászó ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 382.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 382.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, szeptember 6.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vezérlők: Tragédia egy csöpp víz miatt.
- A császár jubileumi keresztjel.
- Deficit a város háztartásában.
- Az arató katonák.
- Barabás a választóreformról.
- A Nemzeti Színházról.
- Károly főherceg kalandja.
- Három vasúti szerencsétlenség.
- Rejtélyes bűntény.
- A bűnszék jogász.
- Nehézségek a vasúthely megvásárlása körül.
- A város és a vízművek nagy pöre.
- Az Aradi Zenede a város kezelésében.
- Konfliktus az aradi főszolgabíró és a csendőrség között.
- Károly Gyula gróf a Westinghouse gyár részvényese.
- Tárca: A jövő színpadja. — Öngyógyásza migrénje.
- Irta: Kelemen Zathureczky Berta.

Tragédia egy csöpp víz miatt.

Arad, szeptember 5.

A Nagy Per, — az aradi nagy per, a melyet a város a vízvezeték birtoka körül vív meg a társasággal, — kezd a mi részünkre rosszul főtteni. Az ítélőtábla igazat adott a vízvezeteki társaságnak, a felmondás vitatásának dolgában s ezzel, a hozzáértő jogászok szerint fontos hadálást nyert a társaság.

A hogy ezeket leírjuk és a becsületes újságíró érzésével végigjártatjuk a lelünkön a hatást, a melyet ez a közönségen okozni fog: valami hihetetlen egykedvűséget kell tapasztalnunk. A közönség nem izgul, nem ég és nem retteg a vízművek megváltása körül. Nemcsak azért,

mert az esemény megszokottá vált előtte. A publikum a megszokásnál is nagyobb közömbösséggel nézi a tusakodást s már azt se tekintené katasztrófának, ha az angolok tepernék le diadallal a várost s vetnének ki a vízművek ára fejében akkora hadisarcot, mint a minőt a franciák fizettek Poroszországnak.

Oly annyira látható ennek a közömbösségnek oka, hogy talán nevén se kellene nevezni. A csalódás, amelyet a vízvezeték megváltása okozott, elfordította ez ügy elől a hevülni tudó polgárok érdeklődését. Mi történt? A polgárok egy novemberi reggel arra ébredtek fel, hogy a vízvezeték meg lett váltva. Ezt tudta mindenki, újságcikkek ünnepelték a nagy tényt, ez hangzott a levegőben, ennek büszkesége ült ki a piruló arcokon. Mindenki tudta, de senki se látta. A vízvezeték meg volt váltva, de azért minden a régi maradt: a víz ára, a vízmérők, sőt a csőrepedések is. S a polgárok lassan erre a prózai kérdésre fanyalodtak: mit kapunk mi abból, hogy a vízvezeték már nem az angoloké, hanem a *mienk*? S ha a *mienk*, akkor miért nem jobb az hozánk, mint amikor idegen volt? Hiszen a vízvezeték maga le akarta szállítani a víz egységárát négy fillérről három, sőt két fillérré, ha a város eláll a megváltástól. Természetesen erről szó sem lehetett, de ha erre a magánvállalatnak módja lett volna, amelynek e mellett még osztalékról kellett gondoskodni: miért nem képes erre a csodára a városi vállalat, amelytől dividendát senki se vár?

Nem lehet csodálni, hogy a polgárok a szent lokálpatriotizmus helyett erre az önző véleményre ülnek. Még a hazával szemben is hangzott ilyen materialista vélemény: ubi bene, ibi patria. Transzváiban nem kívánják vissza a független köztársaságot, amióta az elnyomó angol mintaközigazgatást, virágzó ipart és kereskedelmet teremtett náluk. Mi is akkor szeretjük a városi vállalatokat, a házi kezelést, ha azt a magánvállalkozóktól egyéb is megkülönbözteti, mint a cím és a forma. Ilyenformán a gázgyár, meg a vilamos problémáját meg lehetne úgy oldani, hogy a gyárépületekre rásütik a város címerét, s azzal minden maradhat a régiiben.

Rá kellett mutatni ezekre a tapasztalatokra, a vastag csalódásra, a tragikumra, amelyet e nagy vízmű minden csöppje magában rejt, — bár közvetlenül a pörhöz nincs közük. A bíróság függetlenül a két fél iránt való szimpátiából mérlegeli a pörben felmerülő körülményeket. De ennek az érzés-változásnak följegyzése újra figyelmeztetheti a várost arra a kötelességére, a melyet a vízvezetékkel együtt vett át: *le kell szállítani a víz árát*. A mikor a megváltási eljárás megkezdődött, azzal biztattak, hogy csak néhány hónapig maradnak a régi vizárak, azután alább mennek a fillérekkel. S két hónap hiján már egy esztendeje uszunk az annyi ideig álmodva várt boldogságban, a városi vízben. Hol van tehát az, amit a városi vízvezeték rózsaszínű burkja alatt hittünk, reméltünk, kívántunk, — hol van az olcsó víz? +

A jövő színpadja.

— Kéméndy Jenő terve. —

Sajátságos, hogy a műszaki tudományoknak csodás nagy evolúciója, mely lázas forrongást teremtett az utóbbi évtizedek gondolkodásában, mely romba döntött, újat alkotott, hirdetője és megvalósítója lett tömörkedő esztétikai igazságnak, lényegében érintetlenül hagyta a színpadot. A kiművelt, megfinomodott modern elme keresi és kívánja az illúziót, de mintha éppen csak az illúziók birodalmában talajt veszítette volna a reális valóságok tudománya. A mi építészeti haladás van a színházban, az mind a színpad körül és a lámpákon innen nyilvánul: a fejlődő architektúra érvényt szerzett az optika, az akusztika, a tereosztás, a tűzbiztonság, a kényelem s a szépen tagolt építészeti vonal követeléseinek. A voltaképeni színpadon a technika csak a külsőségekben hódított: van aszfalelénk, vannak hidraulikus és villamos emelő- és süllyesztőszerkezeteink, reflektoraink, vetítőkészülékeink — de a lényeg, a színpad típusa, alaptervezése nem változott. Kulisszáival, hátsó prospektusával, kezdetleges és tökéletlen képhatásával a színpad ma is teljesen olyan, amilyen 1620-ban volt, mikor a pármái Teatro Farnese megépítésével Aleotti megadta a mai sceneria ősi, első formáját. Két évszázad alig módosított rajta. A mai színpad is négyszögletes, elzárt terület, hol az oldalfalak és a menyezet elburkolására szuffitákat,

iveket és kulisszákat kell alkalmazni. A falak leplezésének kényszerűsége teremti az igazi természetet, a valóságosságot, de a művészet törvényeivel is ellenkező hazug színpadi képet. Ez a színpad esztétikai hibája. Ehhez járul egy másik, gyakorlati hiba. A színpad összetett építményeivel és díszítésével igen lassúvá és nehézkessé teszi a színváltást. Itt is az illúzióknak szenved, a technika tökéletlensége miatt.

Először az utóbbi hibán törekedtek segíteni. Próbálkoztak a forgó színpaddal. Óriás korong szelvényeire építették föl a díszletet. A korong minden forgása más-más képet mutatott. Az időbeli illúzió megvolt, de nem a kép illúziója. Szögben keskenyedő, szűkes helyen torlódott össze a díszlet: inkább raffinált bűvészműtávány, mint szabad művészi alkotás. Olyan kicsi lett a hely, hogy mindig a két szomszédos szegmentumra kellett gondolni, vagy a szemben lévőre. Ami elől szikla volt, az hátul ház lett, épp így a völgykatlan megfordítva utcasikátor, az erdő kert, a síkság tenger. A szoba szabálytalan trapezoid, amellet keskeny és mélység nélkül való. S mindazáltal megmaradt a színpad jobbról, balról és fölülről való körülzárása: a keretrendszer. Mert elvégre az oldalfalakat, a világítótesteket így is takarni kellett. Az újítás jóformán meddőnek bizonyult. Csak a gyors színváltás lehetőségét adta meg, azt is sok egyéb effektus árán. A forgószínpad, az első gyökeres szcenikai újítás Aleotti óta — nem vált be.

Magyar ember: Kéméndy Jenő festőművész a Nemzeti Színház és a Királyi Operaház díszleteinek és jelmezeinek elismert kitűnő tervezője szerkesztette meg egy új típusát a színpadnak, mely alaprajzban és szerkezetben teljesen eltér a múlt századok színpadjától, a színberendezését, képhatását átváltoztatja, fölöslegessé teszi a kulisszát, nagy és széles perspektívát ad, az eddigi keretes kép helyett szabad, levegős diorámát mutat s végül lehetővé teszi a leggyorsabb színváltást, a forgószínpad hátrányai nélkül.

Ez a tolószínpad, a háttérben tömören megépített, állandó levegőprospektussal.

A rendszer röviden a következő: Három színpad van egymás mellett. Az egyik mindig üres, a másik kettő föl van szerelve kész dekorációval. A néző csak a középsőt látja. A deszkapadló díszletestől könnyen és gyorsan tovább tolnak. Tegyük föl, az egyik díszlet szoba, a másik kert. Ha kertre van az első változásban szükségünk, ezt állítjuk a közepre. Balra van a szoba, középen a kert, a harmadik színpad üres. Ha változik hirtelenül a szín és szobadíszletet kíván, a két színpadot tovább toljuk. Az első így üres lesz, a szoba a néző elé kerül, a kert a jobb színpadra.

A gyors színváltás lehetővé tétele csak egyik haszna a rendszernek. Kéméndy színpadának korszakos művészi hatását a levegőprospektus adja meg. A színpadot hátul olyan magas és széles, simára csiszolt gipszfal fogja körül, hogy a nézőtérben senki sem látja a vé-

A császár jubileumi keresztjei.

Hentaller tiltakozik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Hentaller Lajos országgyűlési képviselő Kapotsfyy Jenő somogymegyei főispánhoz indítványt terjesztett be azzal a kéréssel, hogy az Somogymegye legközelebbi rendes közgyűlésének napirendjére tűssék ki. Az indítvány következőleg hangzik:

Mondja ki a törvényhatósági közgyűlés, hogy a legnagyobb közjogi vétségnek, az utolsó évtizedek egyik legnagyobb nemzeti sérelmének itéli Wekerle Sándor miniszterelnök annak azt a tényét, hogy az osztrák császár 60 éves jubileuma alkalmától alapított osztrák tisztviselői rendjel alapító levelét miniszteri ellenjegyzéssel látta el s hozzájárult, hogy a császári ukáz szövege a hivatalos „Közlöny”-ben megjelent. Mondja ki a megyebizottsági közgyűlés, hogy a miniszterelnöknek ezt a tényét nemcsak közjogellenesnek, de egyenesen tételes törvényeinkbe ütköző cselekedetnek ítéli, mert ezzel az 1848. évi III. törvény cikk határozománnyal s ezek helyreállított alkotmányunk súlyos következményekben végzetessé válható csorbát szenvednek, minthogy a miniszterelnök s cselekedete I. Ferenc József ő felségének 1848. december 2-ától 1867. június 8-áig kizárólag osztrák császári s magyar királyi szempontból nem törvényes uralkodását Magyarországra nézve is törvényesül tünteti fel. Fejezze ki a közgyűlés a kormány elnöke iránt táplált bizalmatlanságát azért, mert egy osztrák tisztviselői rendjel alapításához alkotmányos és felelős miniszteri joghatóságával nemcsak hozzájárult, hanem az összes magyar köztisztviselőket abba a szégyenletes ferde helyzetbe is sodorta, hogy azok ezt a jubileumi rendjelet, — mely nem egyéb, mint a magyar nemzet különállásának tagadása, — azt osztrák császártól elfogadni és magyar királyi jellegükben s érzelmeikben megbántva, viselni kénytelenek. Utasítsa a bizottsági közgyűlés Somogymegyei tisztviselői karát, hogy ezt az osztrák rendjelet a megye tisztviselői ne fogadják el, hanem ezt az osztrák

császári irodának felettes hatóságok útján hivatalosan bocsássák rendelkezésére; amennyiben pedig az, mint külföldi rendjel ajánlatnak nekik, elfogadása esetén viselhetési engedélyért a rendes, hivatalos uton a törvényes magyar királyhoz, mint kizárólagos szuverénunkhoz folyamodjanak. Végül mondja ki a közgyűlés, hogy ilyen irányban átir az ország valamennyi vármegyéjéhez és alkotmányos életünk ezen újabb, de nagyon is durva sérelmével szemben az összes törvényhatóságokat szolidaritás állásfoglalásra hívja fel.

DEFICIT

a város háztartásában.

Az 1907. évnél zárszámadása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Ma este hét órakor került ki a nyomdából Arad szabadkirályi város háztartásának 1907. évi zárszámadása és vagyonszámlája. A vaskos kötetben számol be a főszámvevő arról a sáfárkodásról, melyet a városnak felelős tisztviselői hajtottak végre. A két millió felüli városi költségvetésben mutatkozó tizenháromezer koronás deficitet állapít meg a leszámolás, de a főszámvevő ennek a sajnálatos körülménynek magyarázatát is adja.

Abból a számtengerből, mely a hatalmas munkát megtölti alapos tanulmányozás nélkül egyes tételeket kiragadni nem lehet és nem is szabad. Annyit a felületes lapozgatás után is konstatalhatunk azonban, hogy a főszámvevő már ebben a munkájában is céltudatosan törekszik az egészséges és csak egyedül jogosult, gazdasági alapokon nyugvó közigazgatás felé, mely abban nyilvánul meg, hogy a várost mint egy nagy kereskedelmi vállalatot tekintik.

Azért rendkívül fontos és megbecsülhetetlen szolgálatot tevő ujtásnak tekintjük a zárszámadás könyvének nagy részét kitöltő mérleget, mely a város 1907. évi összvagyonának nyújtja tiszta képét.

Eddig ez az ága a vagyon kezelésnek teljesen el volt hanyagolva s az Aradi Közlöny volt az első, amely a törzskönyv szerkesztését sürgette. Ezt el is rendelie a közgyűlés, készülő félben is van.

A vagyonszámla szerint kitűnik Arad város összes cselekvő vagyona: huszonnyolc millió kétszázötvenhatezer hatszáz két korona és 78 fillér. Ezen vagyongyűjtő mérlegben a városi kövezet és utépitési alap tulajdonát képező tételek nincsenek felvéve, mert még nincs hitelesen kimutatva, mennyi utca burkolat fedt a város utcáit és tereit. Ez is óriási összegeknek felel meg s városi vagyont reprezentál, mert az utcák és terek fejlesztése által lett Arad első sorban assz, a mi. Ez majd csak a törzskönyvből lesz a legpontosabb részletességgel megállapítható.

A harmadik részét a kötetnek a város tulajdonában lévő a lapok és alapítványok zársummadási kivonata alkotja. Az alapok és alapítványok 1907. évben Reméty Fülöp Károly 1000 koronás jótékony alapítványától eltekintve, sajnos csak a maguk gyümölcsöztetése folytán növekedtek.

A város felelőssége mellett összesen 601 763 korona 21 fillérnyi alapítványt kezel a házipénztár 1907. év végéig.

A háztartás 1907. zársummadása szerint a vagyonszámla kedvezőtlenül alakult, amit a fentebb említett tizenháromezer koronás deficit bizonyít elsősorban.

A város pénztára 1907. évben:

bevéte	2.388,974 K, 27 f.
Kiadott	2.403,585 „ 07

tehát a fedezeti hiány 14611 korona 40 fillér.

A zársummadástól kitűnik az is, hogy a pénztári hátralék az 1907. év folyamán lecsökkent, majdnem száz százalékkal emelkedett, ami a lakosság fizető képességének csökkenésére mutat.

Mint említettük, teljesen új alapokon készült vagyonszámla számol be a város cselekvő és szenvedő vagyonáról.

Míg az 1906. évi vagyonszámla szerint a város cselekvő vagyona 13.080,515 k. 79 f. szenvedő vagyona 4.899,087 k. 79 f. tehát tiszta vagyona 818,148 k. volt,

gét. Az ég színe és a felhő rávetíthető. Azért van tömör anyagból, hogy ráncot ne vessen. Elője állítható szabadon mindaz, a mi a színpad képét alkotja: fa, bokor, szikla, hegy, épület. Az egész kép felülről természetesen és egyszerűen világítható. Előre a kapuszerű ívek és keretek, a fölül összeérő lombstruktúrák. Nincsenek szorosan egymás mellé állított kulisszák, a menetek tömegesen jöhetnek a színpadra, a szín hátrafelé nem szűkül, a csoportok plasztikusabban helyezhetők el. Nincs a zsinórpadlason függő díszlet, ezzel a színház a legveszedelmesebb tűzterjesztőtől szabadul. A festői hatás összehasonlíthatatlanul tökéletesebb. A díszletezés olcsóbb, mert ugyanazoknak a fának, bokroknak, hegyeknek kombinációjából százféle kép alkotható. Előre a drága hátsófüggöny költsége.

A Nemzeti Színház új igazgatója, Tóth Imre és Alszegehy Kálmán, s az Operaház főgépésze, lelkesedéssel szólnak Kéméndy tervéről s föltétlenül megvalósíthatónak tartják. A magyar találmányt, mely egykönnyen a huszadik század uralkodó színpadi típusává válhatik, az új Nemzeti Színházban kellene megvalósítani s ott már most próbálkoznak is az új színpaddal.

A következőkben részletesen ismertetjük Kéméndy Jenő színpadi rendszerét.

A régi színpad régi a szó szoros értelmében. Ma sem egyéb, mint egy nagy teremnek egy elrekesztett és kissé fölemelt része, mely-

ben egymástól bizonyos távolságokra kapu alakú, befestett vásznakat (íveket) akasztanak föl a végből, hogy az oldalfalakat eltakarják; leghátul pedig egy telefestett nagy függőnyt (prospektust), mely az íveknek háttérül szolgál. Minden ív közt van egy hosszú csatorna, ellátva világító testekkel, ezeket nevezik világító szuffitáknak.

A kép, a mit a közönség lát, végeredményben ugyanaz, ami XIV. Lajos korában volt: vászonkapuk sorozata, melyekre majd fa, majd levegő, majd barlang van festve. A mostani színháznál, főképp ha tájat kell ábrázolni, igen nehéz artisztikus, egyszerű képet csinálni, mert valami uton-módon el kell takarni a színpadot határoló falakat. Kéméndy terve praktikus oldanát meg a nehéz kérdést.

Az ő módszeréről Kéméndy ezeket mondja: „Évek óta próbálgattam olyan színpadot kigondolni, mely a fölsorolt fogyatkozásokkal nem bír, melyen a természetszerűség, a festőiesség, a gyors és könnyű kezelés, az ideális világítás az olcsóság és tűzbiztonság sokkal nagyobb mértékben elérhető volna.” Hosszas kísérletezés vezetett rá Kéméndy Jenő a prospektusos tolószínpad rendszerére.

Ez a rendszer a következő:

A színpad jobb- és baloldalán körív alakban szélesedik ki olyanformán, hogy a rendes színpadhoz jobbról-balról egy hátrafelé kissé szélesedő, ehasonló nagyságú színpad csatlakozzék. Mindkét oldalon egy-egy kereken mozgatható padló áll, melynek bármelyike tetszés

szerint a középső színpadra toltatható. Díszletváltásnál a nézőtér előtt való szín felre tolatik és helyét néhány pillanat alatt a másik színre készen föllállított díszlet foglalhatja el.

Ez által el volna érve a gyors változó képesség, a mi drámai színháznál, a hol tulajdonképpen sok az interiór, igen fontos, sőt e megoldás annyival is jobb, mert ugyanannak a díszletnek megismétlődése esetén a föltöltött díszletet szét sem kell szedni, csak a kellő pillanatban ismét a nézőtér elé kell tolni.

A színpad hátsó, gömbölyű fala hátul oly magas, hogy a legelső sorban ülő sem láthatja a tetejét és szemhatárukat szolgál, azaz, tiszta égbolt van rá festve olajfestékkel, kellő légperspektíva színezéssel, hogy a szemhatáron távolságot mutasson. Ha Alföldet vagy tengert akarunk ábrázolni, elegendő egy mintegy két méter magas díszletsátort elébe állítani, hogy a természetes végtelen távolság és üresség hatását elérjük. Ebben az esetben a két toló színpad a két oldalon állana.

Az új színpadon a díszletet olyanformán kellene alkalmazni, mint a diorámákban szokás. Ha a homlokterben néhány plasztikus tárgyat alkalmazunk, annyira összhangba hozhatjuk a festett távolsággal, hogy észre sem lehet venni az átmenetet a valóság és a festés között.

A szemhatár, mint említettük, falból, esetleg vékony Rabitz-falból van készítve, nem vászomból. Lehet bele tölcseralaku lyukakat furni, melyek hátul kis toloajtókkal vannak elzárva. Ha aztán a mögötte lévő fehérre festett

addig az 1907. évi új alapon fölfektetett vagyongyónmérték szerint a város
 cselekvő vagyona . . . 28.246,702 k. 78 f.
 szénvedő vagyona . . . 5.385,899 k. 23 f.
 tiszta vagyona 22.860,803 k. 55 f.
 ez szerint az emelkedés 14.679.875 k. 55 f.

AZ ARATÓ KATONÁK.

Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület a honvédelmi miniszterhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Vége van már az aratásnak régen, a cséplést és a gabona betakarítási munkáját is teljesen befejezték már és a gazdák tisztában vannak azzal: mit hozott nekik a nyár. Azt mondják, az idei termés a közepesen fölül volt, így hát a mezőgazdasággal foglalkozóknak nincs okuk különös panaszra. Az arató sztrájkokról szóló hírek is csak a szociálisták ijesztgetéseinek bizonyultak, mert a munkásság nem ült föl az ámitók szavának.

Hogy a gazdasági munkásokkal ilyen kevés baj volt az ideán, s hogy az aratás simán folyt le, azt nagyban elősegítette a hadügyi kormány dicséret-dő intézkedésével, amelylyel megengedte, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó katonák három hétre hazamehetnek — aratni. Ezzel nagyon megnövekedett az aratók száma, mert hiszen tudvalevőleg a hadsereg magyarországi részének túlnyomó többsége mezőgazdasági munkásokból kerül ki.

A hadvezetőség így természetesen kíváncsian várta korszakos reformjának az eredményét. Leiratban érdeklődött is az egyes törvényhatóságoknál s azt tudakolta, hogy milyen hatással volt a mezőgazdasági viszonyokra a katonák szabadságolása. *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter a napokban Aradnak és Aradmegyének is leküldötte leiratát és véleményét kért az új ujtásról. A város és a megye a miniszter leiratát átküldték az *Aradmegyei Gazdasági Egyesületnek* véle-

ményezés végett, amely most készítette el a miniszter kérdésére adandó válaszát. Ezt a napokban tartandó igazgató-választmányi ülésen mutatják be.

Az egyesület azt feleli a miniszternek, hogy a katonák szabadságolásával sokat nyert a mezőgazdaság, mert a munkások száma megnövekedett és a szociálisták bujtogató munkája is eredménytelenné vált. A reformot föltétlenül üdvösnek tartja az egyesület és kéri a minisztert, hogy a katonák aratási munkájára vonatkozó rendelkezést a jövőben is tartsa fenn.

Barabás a választóreformról.

Mit mond a törvényjavaslat készítője?

— Beszélgetés Némethy miniszteri tanácsossal. — A magyar szupremácia védelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Megirtuk tegnap azokat az érdekes kijelentéseket, melyeket az Aradra érkezett népszerű képviselő és nagytekintélyű politikus, *Barabás Béla* tett egy-két aktuális politikai kérdésről. Megemlítettük azt is, hogy *Barabás* néhány napi budapesti tartózkodása alatt fennjárt a belügyminiszteriumban, ahol az aradi állami tisztviselők lakbéré érdekében emelt szót. A belügyminisztériumban — mint most értesülünk — hosszasan beszélgetett *Barabás Némethy* Károly miniszteri tanácsossal, aki tudvalevőleg *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter mellett legtöbbet dolgozik a választójogi törvény reformján.

— A belügyminisztériumban — mondotta munkatársunk előtt *Barabás* — most nagy szorgalommal dolgoznak a reformtervezeten. *Andrássy*n kívül főképpen *Némethy* Károly dolgozik a javaslaton. *Némethy* — aki régóta jó barátom — ezelőtt a városi ügyek előadója volt a belügyminisztériumban, most azonban

majdnem minden idejét a választóreform köti le. A javaslatnak *őszre teljesen készen kell állania* és a részletes kidolgozás munkája főképpen *Némethyre* és kivüle még egy-két főbb belügyminisztériumi tisztviselőre vár. Mikor fenn jártam a belügyminisztériumban, épen nagy térkép és iratok között találtam *Némethyt*. Elmondotta, hogy a választóreformon dolgozik. A miniszteri tanácsos nagy lelkesedéssel beszélt *Andrássy* tervezetéről.

„*Ennél nagyobb szerű munka még alig került a törvényhozás elé* — mondotta nekem *Némethy*. — Nyilvánosság elé természetesen még nem kerülhet a javaslat, de annyit mondhatok, hogy *ez a törvény a magyarság jövőjét, a magyar faj szupremációját biztosítani fogja.*”

— Ezeket mondotta nekem *Némethy* a javaslatról — folytatta *Barabás*. A javaslat különben azoknak a statisztikai adatoknak alapján készül, melyeket még *Tisza* István gróf, majd pedig *Kristóffy* József állítottatott össze. Fontos segédesszék ezekon kívül még a legutóbbi népszámlálás adatai. Ujabb statisztikai adatokat nem gyűjtöttek a miniszteriumban. A régiak alapján dolgozták ki a javaslatot, erősen ügyelve arra, hogy a *nemzetiségek* erőviszonyait figyelembe vegyék. A nemzetiségek térhódítását az utóbbi időben különösen *bankjaik* mozdítják elő. Az bizonyos — végzé szavait *Barabás* — hogy *őszre* élénk politikai életre van kilátás.

Itt említjük meg, hogy a IV. kerületi *Barabás-asztaltársaság* holnap, vasárnap este ünnepli *Barabást* rendes helyiségében.

TANÜGY.

(—) Az aradi női kereskedelmi tanfolyam előadásai e héten megkezdődnek. A tanfolyam megnyitása hétfőn, szeptember 7-én délután fél öt órakor, az aradi polgári leányiskola III/B osztályának termében lesz, amiről a tanfolyamra jelentkezett növendékeket ez uton figyelmezteti az igazgatóság.

folyosót bevilágítjuk és ha az ajtócskákat kinyitjuk, csillagos égbolt hatását fogja tenni.

A szinpad menyezeten, olyan magasságban, hogy a legközelebb ülő néző se láthassa, lépcsőzetesen fölfelé minden utca fölött hid vezetne keresztül, mely a tetőzethez volna erősítve.

Ezek a hidak nemcsak arra szolgálnának, hogy róluk a szinpad bármely pontjára világítani avagy vetíteni lehessen, hanem arra is, hogy hidpárkányokra alkalmazott egyszerű szerkezet segítségével függő díszletdarabok jobb- vagy baloldalra húzhatók legyenek. Így aztán egyszerű módon meg van oldva a vándordíszlet kérdése, minden speciális, bonyolult szerkezet nélkül.

A világító szuffiták a hidak alján vannak elhelyezve. Leereszthető szuffiták csak a szinpad fölött és csakis az első négy utcában szükségesek, hogy menyezetes termeket kellő intenzivitással lehessen világítani. Az egyszersmindenkorra láthatatlan területen aztán akár emelvényekről, akár hidakról lehet a legkülönbözőbb hatásvilágításokat eszközölni, a felhőket három-négy felhővetítő-gépből lehet egyszerre vetíteni a látóhatárra, hajnalt, napfölkeltét vagy naplementét, holdfényt, futó felhőket, vihart, villámlást a képzelhető legkönnyebb módon meg lehet csinálni, mert elég hely van hozzá és e mellett a sugárkévét mindig derékszög alatt lehet a díszletre vetni, miáltal elkerülhető az a kellemetlenség, hogy a fénysugár olyan díszletet érintsen, amelynek megvilágítása nem szükséges. Az új szinpadal együtt a színház épületének alaprajza lényegesen különbözik a szokásos formától.

Önagysága migrénje.

Irta: Kelemenné Zathureczky Berta.

Dobó Andor uri portáján halotti csönd uralkodik. A szép háziasszony beteg — migrénje van Minden ember lábujjhegyen jár és suttogva beszél. A beteg ma még a szokottnál is indulatosabb; irgalmatlanul kikerget mindenkit a szobából. Hagyanak neki békét a sok kérdezősködéssel: ő az ellenséggel egyedül akar megküzdeni.

Teljesen besötétített szobában a heverő diványon fekszik. Haja ki van bontva és sűrű páncélban szétszorra a kanapé vánkosán. Rendesen üde, kerek arca halálsápadt. Karikákkal körülvett nagy sötét szemei lázasan ragyognak; valami félelmes, vad kifejezés ül e szemekben Nyitott szája értelmetlen szavakat suttog.

Egyszerre mind a tiz ujját sűrű hajába mélyeszi, vadul tépi, szaggatja.

— Itt a pokol, itt a pokol! — lihegi lázas ajakkal.

Dobó Andor szép csöndesen besurran.

— Hogy vagy edesem? — kérdi részvétellel.

— Olyan jól hogy majd megörülök...

— Végy be orvosságot, porokat, az orvos is ajánlotta.

A szép asszony dühösen felugrik.

— Elmenj nekem az orvossággal, éppen jó kedvemben találás!

A férj jónak látta visszavonulni. Mert tudni kell, hogy Dobóné igazi walkür-alak: magas, délceg, telt idomu. Karjai szépek

és a sok tennisz, meg tornászástól erős izomzattal bírnak. A migrén nem türi a szoros ruhát és Dobónén nincs egyéb egy vékony reformnál, mely minden mozdulatnál odatapad gyönyörű természethez. Vadul száguld fel s alá, mint egy szép tigris a kalitkájában.

Ezalatt betér az udvarra két vigéc; női fehérneműben és pongyolákban utaznak. Emelt hangon kérdezősködnek az urnó holléte után.

— Pszt, pszt, csendesebben — suttog rémülten *Zsuzskó*, a csinos szobacica.

Az idősebb vigéc jovialis ember, ki gömbölyű arcával, gömbölyű kopasz fejével egy billárdgolyóra emlékeztet. Kedélyesen csipkedí meg a *Zsuzskó* arcát.

— Soha se' pisszegjen galambom, hanem vezessen be az asszonyához. Ha jó vásárt csinálók, egy csinos kis kötényt kap. Elragadó köténykét... Nos, egy-kettő, miért haboz?

*Zsuzskó*t csábítja az ígért ajándék, azonban ismeri ilyenkor az önagysága hirtelen kezejárását.

— Nem lehet bemenni instálem; a nacsága beteg; kinozza a migrainé...

— Ugy, Migrainé? annál jobb, megmentem önagyságát egy kellemetlen vendégtől...

Az ajtó felé indul.

— De instálem...

Zsuzskó hiába akarja visszatartani, a vigéc egész kedélyesen félreléki és benyit egyenesen a tigris barlangjába.

— Kezeiket csókolom! Asz'szolgája, köszön jó hangosan.

Dobóné megkövültén áll.

lajdonosa, aki azt az ajánlatot tette a kormányának, hogy átengedi a mostani Pannónia-szállodát, mivel ő megveszi a Rákóczi-ut és Károly-körut sarkán levő gróf Vigyázó palotát és annak a helyén egy ötemeletes modern szállodát fog föl-építeni. A Pannónia szállodát le fogják rombozni és új utcát fognak nyitni. Ezáltal lehetővé válik, hogy az új Nemzeti Színház minden oldalról szabadon álljon és ez természetesen nagyban hozzá fog járulni az új színházi épület érvényesüléséhez.

A mostani színház és a Nemzeti Színház tulajdonában levő bérházak lerombolása után ugyanis a Múzeum-körut és a Rákóczi-ut sarkán maradó üres telket kikerekítik és beparkirozzák és ugyanilyen munkálatokat fognak végezni azon az üres téren, amely a Rákóczi-ut és a Sándor-utca között fog megnyitni a Pannónia-szálloda lebontása után.

Három vasuti szerencsétlenség.

Baleset az arad-tővisi vonalon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

Az utóbbi napokban az ország különböző részeiben három vasuti szerencsétlenség történt. Ezek a balesetek nem közelítik meg ugyan a múlt hónap súlyos vasuti katasztrófáit, néhány kisebb nagyobb sebesülést mégis előidézték és tetemes kárral jártak. A vasuti szerencsétlenségeknek, melyeknek csak most terjedt el a híruk, egyike az arad-tővisi vonalon történt és csak kicsibe mult, hogy nagyobb katasztrófával nem járt.

A vasuti szerencsétlenségekről itt következnék tudósításaink:

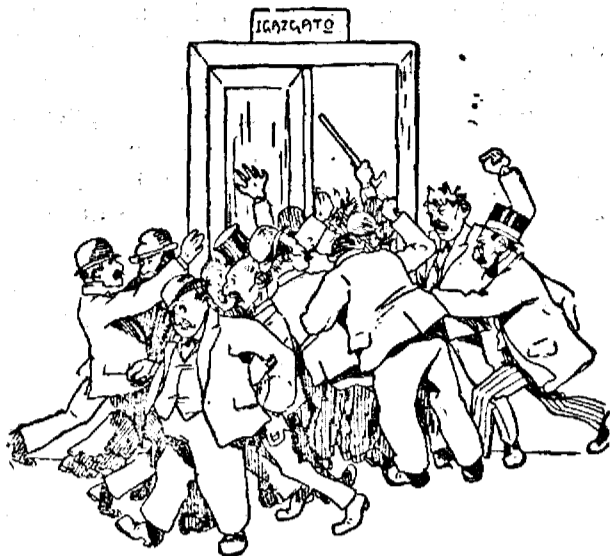
Az ország több helyén ezen a héten számos kisebb-nagyobb vasuti baleset történt. Egyike a nagyobb baleseteknek szeptember 3-án este 7 órakor történt Szabadkán. A szabadkai állomáson a keleti expressz vonat teljes erővel beszaladt egy ott veszteglő tehervonatba. Az expressz vonat utasain óriási rémület vett erőt és csak az expresszvonat mozdonyvezetőjének lélekjelenléte és a váltóőr önfeláldozása mentette meg az utasokat a nagyobb szerencsétlenségtől. Több kisebb és egy meglehetősen súlyos sebesülés még így is történt. A szerencsétlenségről részletek még hiányzanak.

Ugyanebben az időben Tővis mellett is történt vasuti baleset. Az arad-tővisi vonalon már napok óta nagy késéssel közlekednek a vonatok. A késések egyik oka a nagy személyforgalom, melyet a rendelkezésre álló kocsikkal alig bírnak kielégíteni. Szeptember 3-án este is annyi utas volt, hogy Tővisen a vonathoz három, rég használaton kívül helyezett féknélküli kocsit voltak kénytelenek kapcsolni. A Tővisen túl levő alagut után a vonat ketté szakadt. A régi, féknélküli kocsik leszaladtak a lejtőn és egymásba ütdtek. Több kisebb sebesülés is történt, de a vonat személyzetének sikerült elejét venni nagyobb szerencsétlenségnek.

A harmadik baleset színhelye a marosillyei vonal. Itt szintén rendkívül nagy volt a forgalom, miért is egy 55 üléses III-ik osztályu kocsiba 95 embert szorítottak be. Nagy részük természetesen állni volt

kénytelen és a porasztó zsufoltságban több asszony és leány elájult, sőt egy utas olyan rosszul lett, hogy le kellett szállítani és ápolás alá venni.

A beiratás.

I. Az első attak.

KONFLIKTUS

az aradi főszolgabíró és a csendőrség között.

A megtagadott utasítás. — Előterjesztés a belügyminiszterhez. — A Gazdasági Egyesület állásfoglalása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Szokatlan konfliktus iratai kerültek ma Dálnoki Nagy Lajos aradmegyei alispán elé. A viszálykodás szereplői: az aradi járás főszolgabírója és az aradi csendőrszárnyparancsnokság, amely vonakodott eleget tenni a főszolgabíró törvényes felszólításának. A csendőrszárnyparancsnokság nem pusztán ellentmondási szándékkal tagadta meg a főszolgabíró kívánalmát, hanem a belügyminiszter egyik rendeletére hivatkozott s ezzel indokolta meg eljárását.

A szokatlan és a gazdákat nagyon közlelő érdeklő ügyről, amely legközelebb a belügyminisztert és a földművelésügyi minisztert is foglalkoztatja, az alábbi részleteket közöljük:

Néhány héttel ezelőtt, mint annak idején megirtuk Leopold Zsigmond buzsáki uradalmán hatvan cséplőmunkás megtagadta a munka további teljesítését s csak úgy volt hajlandó tovább is dolgozni, ha a földbirtokos külön fizetést ad a szalmakazalk összerakásáért. Mint-hogy Leopold ezt a követelést jogtalanak tartotta, nem adta meg a külön munkadíjat, hanem fölkerlte Baross Ferencet, az aradi járás főszolgabíróját, hogy az eltávozott gazdasági munkásokat, akiknek szerződésük van, csendőrökkel vezettesse vissza.

Azokat a munkásokat, akik az aradi járás területén tartózkodtak, a csendőrség hamarosan munkába is állította; a hatvan cséplőmunkás között azonban egy nem az aradi, hanem a kisjenői járás területén tartózkodott. Baross főszolgabíró tehát fölhevítte az aradi csendőrszárnyparancsnokságot, hogy utasítsa a kisjenői csendőröket ennek az egy munkásnak munkába állítása, illetőleg visszavezetése iránt. A főszolgabírót azonban itt nagy meglepetés érte. Az aradi szárnyparancsnokság ugyanis kijelentette, hogy ő nem tesz eleget a fölhevítésnek.

— Miért? — érdeklődött a főbíró.

— Mert a legutóbbi belügyminiszteri rendelet értelmében — felelte vissza a csendőrség — minden csendőrök közigazgatási ügyben csak ama főszolgabíró kívánásának tehet eleget, akinek a járásába van beosztva.

A főszolgabíró viszont kimutatta a gazdasági munkásokról szóló törvényből, hogy minden főszolgabírónak az egész megye területén joga van a csendőrséget igénybe venni a munkások visszavezetése érdekében. A csendőrségnek ez mit se használt, mert ő hivatkozott arra, hogy neki a belügyminiszter parancsol és annak a rendeleteit kötelessége végrehajtani. Denikve, a kisjenői csendőrség nem vezette vissza a munkást mindaddig, amíg az aradi főszolgabíró írásban meg nem kérte kisjenői kollégáját, hogy a visszavezetésre ő adjon utasítást a kisjenői csendőrségnek. Így persze sokáig elhúzódott a dolog és mire a munkást a csendőrség visszaállította, akkorra már nem is volt rá szüksége Leopoldnak, mert a sürgős mezeli munkát mással végeztette el.

Ezt a huzavonatot most panasz formájában juttatta Baross az alispán elé és arra kérte, járjon közbe az alispán a belügyminiszteriumban, hogy a gazdákra nagyon is sérelmes rendeletet a miniszter vonja vissza. A főszolgabíró a földművelési miniszternek is bejelentette a dolgot és azt is kérte, hasson oda, hogy a belügyminiszter vonja vissza a szóban lévő rendeletet. Így ugyanis a szökésben lévő gazdasági munkást, a sok iratváltással — mint az aradi példa is mutatja — csak hosszú idő múlva lehet visszavezetni gazdájához.

Baross főszolgabíró az esetet bejelentette az Aradmegyei Gazdasági Egyesületnek is, s arra kérte, foglaljon állást a szóban lévő belügyminiszteri rendelet ellen, amely nagyon sérti a gazdák érdekeit. A gazdasági egyesület e hó 10-én tartandó igazgató-választmányi ülésén foglalkozik az ügygel és — mint értesülünk — a főszolgabíró intenciói szerint állást foglal a belügyminiszter rendelete ellen.

Elzúllott mérnök.

Csalt és váltót hamisított. — Becsapta a sógorát.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

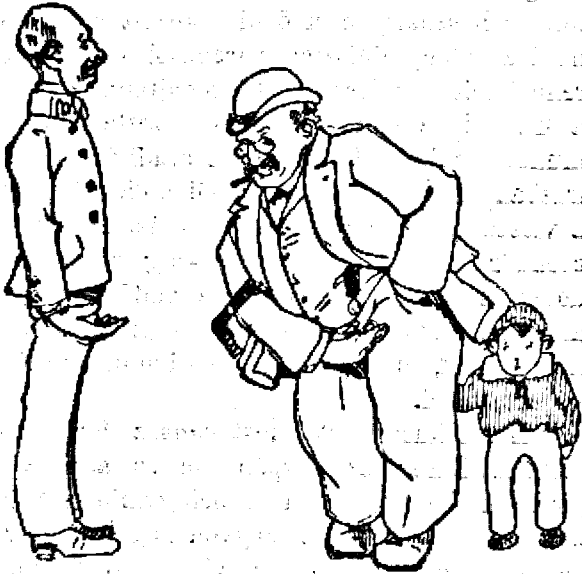
Arad, szeptember 5.

A rendőrség letartóztatta Arany Győző mérnököt, aki sógorát, Várady Bélát tízezer forintig megkárosította. A letartóztatás előzménye az, hogy Várady Béla pápai kávést a sógora, Arany Győző felhívta Budapestre, hogy társuljon ott Mayer Benedekkel, a Magyarország-kávéház és a Zöld-koszoru szálló tulajdonosával. A társulás meg is történt. A szerződésben kikötötték, hogy Várady Mayernek június 3-án 5000 koronát, július 3-án ugyancsak 5000 koronát fizet. Váradynek nem volt forgó tőkéje. Két váltót adott, amelyeket Arany Győző vett át. Azt mondta Váradynek, hogy pénzt nem tudott ugyan szerezni, de 5000 koronát már átadott Mayernek. Erről nyugtát is mutatott fel. Ez júniusban történt. Juliusban megismétlődött az eset. Julius 3-án Mayer megszökött Budapestről.

Kauciósíkkasztások és más bűnök terhelték. Ekkor kitűnt, hogy ugy a szerződésre, mint a nyugtakra a kávéházak tulajdonképpen tulajdonosának, Jauser Györgynének, szül. Mayer Boriskának, Mayer Benedek leányának nevét ráhamisították. Várady erre azt követelte, hogy Arany adja vissza a váltókat. Arany

azonban azt vallotta, hogy a pénzt Mayernek átadta és pénzzel nem rendelkezik. Várady Béla erre följelentette a rendőrségen Arany Győzöt, akit hosszabb kihallgatás után letartóztattak. A tényállás az, hogy Arany Győző a szökevény Mayerrel összejárt. Arany Győző mérnök különben rovttmultu, amint ez most kiderült.

A beiratás.

II. A pedellus protegál.

Károly főherceg kalandja.

A leendő trónörökös Erdélyben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Erdély egyik nagyobb városából most hazatért aradi főtisztviselő érdekes kalandot mondott el az *Aradi Közlöny* munkatársának. A kaland hőse Károly főherceg, boldogult Ottó főherceg legidősebb fia, aki Magyarország és Ausztria leendő trónörököse. A kalandról ezeket írjuk:

Erdély egyik nagyobb városának jobb be rendezéssel bíró szállodájába, két idegen ur szállt meg. Az ebédet nem vitették föl a szobájukba, hanem lementek a vendéglői helyiségbe, hogy ott széttekintsenek. Az idősebbik lehetett úgy negyven év körül. A másik egészen fiatal, talán még a husz évet sem haladta meg. Alighogy az asztalnál letelepedtek, az idősebb ur magához intette a pincért és ezt mondta neki:

— Ha a vendéglős urnak van ideje, kérem, legyen szives néhány percre idefáradni.

A pincér elsietett s főnökének tudtára adta az üzenetet. Ez aztán meg is jelent azonnal.

— Kérem vendéglős ur! — szolt erre az idősebbik vendég jó magyarsággal, — bocsáson meg, hogy ide kértem. Ujjon hozzánk, ha ideje nincs nagyon igénybe véve. Szeretnék önnel egy kis eszmecsere-t váltani.

A vendéglős nem tudta, kivel van dolga. Vadászruhát viselt mindkettő. Annyit sejtett, hogy nem közönséges emberek lehetnek. S talán mánások, a kik erre a vidékre vadászni jöttek. Ilyenek gyakran fordultak meg ott. De sejtette azt is, hogy valami nagyúri társaság előhírnökei: erdészek, vagy más effélék.

— Rendelkezésük e állók! felelte a hozzáintézett felszólításra.

Az idősebb ur azután politikai dolgokra terelte a beszédet.

— Mondja csak vendéglős ur! Milyen politikai nézetet vall itt a lakosság?

— Mi, uram, a legnagyobbbrészt ellenzékiek vagyunk. 48-as függetlenségi-pártiak.

— De hát kérem, miért oly tulsovinisták maguk? Mit akarnak ezzel elérni?

— Erre a felelet uram, nagyon egyszerű. Magyarország a 67-iki kiegyezéssel teljesen paritásos alapra helyezkedett. A monarchiában Ausztriával teljesen egyenrangú. Azt kívánjuk, hogy jogaink minden irányban érvényesüljenek. S azt szeretnők, ha az uralkodó erre az országra nagyobb súlyt helyezne. Mert ebben az államban a magyarság tömörebb, mint Ausztriában bármely néptörzs. Kár, hogy az intézőkörök ezt föl nem ismerik.

— De kérem, vendéglős ur! az uralkodónak tekintettel kell lenni a monarchia másik államára is. S amit Önök kívánnak, hogy Magyarországnak külön, önálló hadserege legyen, az kivihetetlen. Mert ha a magyarok ma megkapják, nem a teljes önálló-hadsereget, hanem csak azt, hogy a magyarok magyar nyelven vezényeltessenek: holnap már az összes idegen ajkuak azt fogják kívánni, hogy őket is a saját anyanyelvükön vezényeljék. Ez pedig a hadsereg szétzúllására vezetne.

— Ez csak az uralkodótól függ — felelt a vendéglős. — Birodalmának két állama van. Az apró-cseprő népfajokat egy szavába kerülné lecsillapítani.

— De az uralkodó birodalmának mégis csak népesebb része Ausztria. S ezt szem elől nem szabad téveszteni.

— Mit? — buzdult felele a tüzesvérű székely vendéglős. — Az ott túl a Lajtán csupa szédett-vedett *kucséber-népség*; a kik csak saját zsebeiket nézik. Ha mi megkapnánk, ami minket megillet: teljesen megbízható, rendíthetetlen hívei lennénk az uralkodó-háznak.

A „kucséber népség“ szóra az idősebb vendég elmosolyodott. Nem haragudott meg érte. A fiatalabb vendég, a ki eddig egy szót sem szolt, franciául kérdezte meg idősebb társát, hogy mi volt az, a min elmosolyodott? Társa megmagyarázta neki ami kissé látszólag felvidította azt is. Hanem ezzel a politikai diskurzusnak vége is szakadt. A vendégek megköszönték a vendéglősnek, amiért idejét igénybe vették. Aztán megváltak egymástól.

A szomszédszobában, nyitott ajtónál egy csomó közshadseregbeli tiszt poharazott Érdeklődéssel nézegettek át s nem tudták mire vélni, hogy a vendéglős miért diskurál annyit a két vendéggel? Pár nap múlva a közshadseregbeli tisztek ezredese egy nagyszobeni német ujságot mutat a vendéglősnek. Kérdezi tőle: olvastam-e mi van abban! Azzal odaadta neki a lapot.

A vendéglős, aki tud németül, meglepetve olvassa, hogy a két vendég közül, akiknek egyikével oly szabad beszélgetést folytatott akiket ő magyar mánásoknak, vagy erdészeknek nézett: az egyik, a fiatalabb nem más, mint a monarchiának a jelenlegi viszonyok szerint kiszemelt leendő trónörököse, Ottó főherceg legidősebb fia Károly főherceg, a másik pedig, akivel ő oly szabadon beszélt, ennek őrnagyi rangot viselő nevelője.

Az ezredes csaknem szemrehányást tett a vendéglősnek: mért nem szolt nekik, hogy tisztelgni jöttek volna!

— Hiszen mikor magam sem tudtam, kikkel beszélek? — Ha tudtam volna... Nade nem sajnálom, legalább őszintén beszélhettem velük.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* *Romeo és Julia*. Már hirt adtunk az Uránia színház vasárnap bemutatóra kerülő szenzációjáról, Shakespeare *Romeo és Juliának* előadásáról. A bámulatos mozgófénykép már megérkezett és akik a próbán látták, elragadtatással nyilatkoztak a kinematografl emez egyik legnagyobb csodájáról. A legdélkeletesebb

színpadi rendezés mellett, igazi művészi színjátékban gyönyörködik a néző és a közel husz percig tartó mozgófénykép a legdélkeletesebb színházi előadás illuzióját kelti. Érthető, hogy ez a mesébe illő kép Párisban ötszázszor ment egymásután és a francia lapok hasábjait iriak a fenséges felvételeiről. Magyarországon az aradi Uránia mutatja be először Shakespeare remekét mozgófényképben és akik látták az Uránia *Othello* előadását, előre tudhatják, hogy újból felejthetetlen látói valót kapnak. A pazar látványosság vasárnap, hétfőn és kedden marad műsoron.

Az Aradi Zenede a város kezelésében.

Indítvány a tanácshoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Az aradi „Zenekedvelők Egyesületé“ nek választmánya ma tartotta idel tanév-megnyitó ülését *Institutoris* Kálmán kir. tanácsos elnökölte mellett.

A választmány az ilyenkor szokásos adminisztratív ügyek szűrkességéből magasan kiemelkedő indítványt fogadott el, mely úgy lehet, korsszakos jelentőségű lesz az *Aradi Zenede* életében s megvalósulásával hivatva van előkésíteni Arad egykor virágzó zeneéletének renaissance-át.

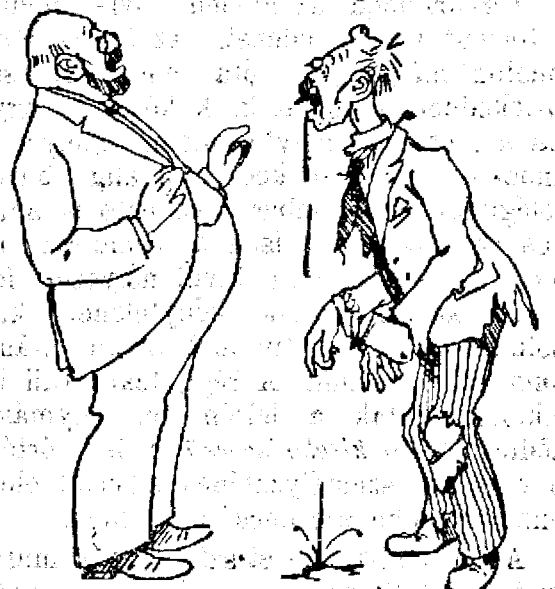
Az indítványban a választmány — az évi segélyösszeg felameiése mellett — arra kéri Arad város községét, hogy az eddig egyesületi jellegű intézetet vegye át, illetőleg, hogy a zenédét a város egyéb nyilvános iskoláival egyenrangú városi tanintézetnek deklarálja.

Ez a tranzakció alig fog számbavehető terhet róni a város hástartására. E mellett az intézet fennállását és egészséges fejlődését örök időkre biztosítja, amennyiben feltételét képezi a szükség arányában növelhető kormánysegélynek.

Az indítványt a legközelebbi napokban juttatja a tanács elé az elnökség s így valószínűleg csak az októberi közgyűlés fog azszal érdemlegesen foglalkozni.

A mai választmányi ülés különben személyi változást is hozott, amennyiben Réthy Viktor, az egyesület eddigi pénztárnoka nagy elfoglaltsága miatt lemondott tisztségéről, melynek betöltésére Kopp Jánost, az aradmegyei takarékpénztár főpénztárnokát kérte fel a választmány.

A beiratás.

III. Végre az igazgató előtt.

A beiratás.

IV. A tizenkilencedik bővített és javított kiadási könyvek számlája.

Párbaj Kossuth Ferenc miatt.

„Komizság, hazaárulás!”

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

A pécsi kiállítás megnyitási ünnepélyén megjelent Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is, akit a kiállítás vezetősége és a város közönsége nagy ünnepélyességgel fogadott. A közönség között volt a baranyaszentlőrinci szabadelvűpárt elnöke, Benke Gyula ügyvéd és földbirtokos is, aki az érkező minisztert megabcugolta, mire felsőmérái Horváth József függetlenségi párti képviselő, aki fültanuja volt a nem éppen szives fogadtatásnak, kemény hangon vette védelmébe Kossuthot:

— Ez hazaárulás! Komizság — kiáltotta Benke felé.

Benke Gyula nyomban provokáltatta Horváth Józsefet. Pisztolypárbajt vívtak, amelyben egyik fél sem sérült meg.

Benke Ferenc budapesti járásbíró ma vont a őket felelősségre párbaj vétsége miatt s Benköt négy napi, Horvát Józsefet pedig nyolc napi államfogházra ítélte. Benke Gyulával szemben súlyosító körülménynek vette a bíróság a párbaj feltételeit, Horváth Józseffel szemben pedig azt, hogy a nyilvánosság előtt szereplő embert vett védelmébe a nyilvános kritika ellen és olyan férfit, aki ha kell, maga is meg tudja magát védelmezni.

SPORT.

+ Football mérkőzés Aradon. E hó 8-án kedden délután fél 4 órakor az Aradi Athletikai Klub sporttelepén football mérkőzést tart a Klub, melynek befejeztére érkeznek be a sporttelepre a 30 kilométeres bajnoki távgyalogló verseny győztesei. A Klub 8-án hirdetett Országos Athletikai viadalát le kellett mondania, mert az ugyanazon napra Budapestre hirdetett országos atletikai viadal lekötötte az összes jelesebb fővárosi versenyzőket. A bajnoki távgyaloglót azonban az eredeti kiírásához híven rendezik 8-án hazánk legjelesebb távgyaloglóinak részvételével. A starthoz 12 athléta áll. Kötelező idő 3 óra 30 perc. A távgyalogló versenyt megelőzőleg football match lesz, mely délután fél 4 órakor kezdődik. Belső-díj: Párhely 4 kor., ülőhely 60 fillér, állóhely 40 fill., díák hely 20 fillér.

A város és a vízművek nagy pöre.

A nagyváradi tábla most döntött a város és a vízmű ismeretes pörében. Az ítélet a vízmű javára szól és megsemmisíti a város összes eddigi intézkedéseit, ami Aradnak óriási anyagi kárt jelent.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Kellemetlen meglepetést hozott Arad városának a nagyváradi tábla egy ítélete. Abban a nagy perben, amely a vízvezeték megváltása miatt a város és a vízmű-részvénytársaság között folyik, az aradi törvényszék tudvalevőleg helyt adott a vízművek keresetének és ez év március utolsó napján ítéletileg kimondotta, hogy a városnak a vízművek megváltása céljából teljesített felmondása időelőtti, a városnak nem állott jogában a vízvezetékkel kötött szerződést 1907. szeptember elsejére felmondani s ennek következtében ne... volt helye mindama intézkedéseknek, amelyeket Arad városa e felmondás után tett. Ezt a nagyjelentőségű ítéletet most a nagyváradi tábla is jóváhagyta s így az két fórum egybehangzó ítélete alapján végrehajtható.

Ha ezt az ítéletet a végső fórum: a Kuria is jóváhagyja, — ami felette valószínű — *kiszámíthatlan kár sújtja Arad városát.* A vízműtársaságnak ugyanis ezek után jogában áll a bíróságtól a város összes eddigi intézkedéseinek, így a szakértői bizottság egész eljárásának s a vízművek zár alá helyezésének *érvénytelenítését*, szóval in integrum restituciót kérni, amelynek alapján *a vízműveket újból a részvénytársaság kezelésébe helyeznék vissza.* Ez esetben az eddig felmerült horribilis kiadások és költségek természetesen a város nyakába szakadnak.

Ide juttatta Aradot egy súlyos tévedés, a város és a vízművek között fenálló szerződés felületes ismerete s az a könnyelműen készült javaslat, amelynek alapján a törvényhatósági közgyűlés a szerződést *hibás, idő előtti terminusra mondotta fel.* De különösen megbocsáthatlan makacsság volt az, hogy amidőn a vízművek a felmondás hatálytalanságát kérték, a város nem várta be ennek az ügynek eldöntését, hanem szakértői bizottság kiküldetését forszírozta, a megváltási összeget bírói letétbe helyezte s ennek alapján zár alá helyezést kért, gépjármű igazgatót választott és így óriási kiadásokba verte magát, amelyek most *hiába kidobott költségeskedésnek fognak bizonyulni.* S mindezt az az elhamarkodás és felületes eljárás okozta, amelylyel a torony alatt a legmélyebb jogi megfontolást igénylő ügyeket is kezelik. Szolgáljon ez az eset szomorú tanulságnak a városnak, hogy ily nagy horderejű ügyekben a törvényhatóság plénuma ne hallgasson könnyelműen adott jogi tanácsokra, hanem csak az összes eshetőségek alapos mérlegelése után határozzon.

A város és vízműtársaság között kitört konfliktust a következőkben ismertetjük:

A harc kezdete.

Aradváros és a vízművek részvénytársasága között jelenleg három per van folyamatban. A város ugyanis még 1906-ban közgyű-

lési határozattal kimondotta, hogy a vízműveket a társaságtól megváltja. 1906. augusztus hatodikán a város közölte a vízműtársasággal, hogy a köztük fenálló szerződést 1907. július elsejére, illetve — egy későbbi közgyűlési határozat alapján — szeptember elsejére felmondja. Egyidejűleg felhívta a vízműveket a maga szakértőinek megnevezésére, akik a szerződés értelmében a város szakértőivel együtt bizottsággá alakulva a megváltási ár megállapítására lesznek hivatva. A társaság azonban értesítette a várost, hogy nem veszi tudomásul a felmondást, mert az a szerződéssel ellenkezik. Ugyanekkor a társaság jogi képviselője, Mandl Vilmos dr. u. ján szeptember első napjaiban az aradi törvényszéken *per indított Arad városa ellen a felmondások érvénytelenítése iránt*, óvatosságból azonban a város felhívása folytán bejelentette a maga három szakértőjét, bár ekkor is tiltakozott az ellen, hogy a bizottság megkezdje működését.

A vízműtársaság keresetében arra hivatkozott, hogy a felmondás időelőtti, mert sem 1907. július, sem szeptember elején még nem telt le a szerződésben kikötött tíz első üzemév, amely után a városnak jogában áll a szerződést felmondani s a vízműveket megváltani.

A végzetes tévedés.

Midőn a városházán a vízművek keresetéről a lapok útján értesültek, a polgármester gyorsan közgyűlést hívott össze szeptember tizenkettedikére. E közgyűlésen megbízták a városi tanácsot, hogy a vízművek megváltásának határidejét 1907. szeptember elseje helyett tolja ki ugyanez év november harmincadik napjára. Ugyanekkor kimondotta a közgyűlés, hogy a felmondási határidőre vonatkozó *előbbi határozatait változatlanul fenntartja.*

A tanács tehát tudta, hogy hibát követett el, de nem akarta ezt beismerni, sőt ezen újabb határozattal, amelyet a törvényhatóság a tanács javaslatára hozott, csak *újabb baklövést követett el.* A szerződés értelmében ugyanis a felmondás és a megváltás napja között egy évnél több idő nem telhetik el, a tanács javaslata pedig, amelyet a közgyűlés elfogadott, tizenöt havi időközt enged.

A szakértők működése.

Míg ez az első per folyt, a város a vízműtársaság tiltakozása ellenére összehívta a határu szakértői bizottságot, amely elnököül Heinrich Sándort, az Aradcsanádi takarékpénztár vezérigazgatóját választotta. A bizottság munkába fogott, hogy megállapítsa a vízvezeték utolsó öt legkedvezőbb évének jövőbelmi átlagát.

A vízműtársaság ekkor egy második pert tett folyamatba, annak bírói megállapítása iránt, hogy a szakértői bizottság működésében a két fél álláspontja közül melyiket kötelese számításul alapul vonni. Ez a per eddig még nem került bírói döntés alá.

Időközben a bizottság elkészült munkájával, többségi határozattal megállapította a jö-

vedelem átlagát s ennek alapján a megváltási összeget, amelyet a város bíról letétbe helyezett és a szerződést felbontva pört indított a társaság ellen a vízművek átadása iránt. Ez a harmadik per, amely a város és a viszeseték között folyik. Ezen újabb perrel egyidejűleg a város kérte a vízművek zár alá helyezését, amit a bíróság el is rendelt és a város kérelmére zárgondnokul Szathmáry Károlyt rendelte ki.

A pörvesztes város.

A felmondások érvénytelenítése ügyében az aradi törvényszék ez év március harmincegyedikén hozta meg ítéletét. A törvényszék a vízművek keresete értelmében kimondotta, hogy úgy a júliusi, mint a szeptemberi felmondás időelőtti, ennél fogva a megváltás ideje 1907. szeptember elsejére meg nem állapítható s a vízműveket e két felmondás nem kötelezi. A felmondás alapján nincs helye a szakértői bizottság kijelölésének, megalakulásának és működésének s azonkívül nem állott jogában a városnak a szerződést felbontani.

Ezt az ítéletet Jegessy Károly városi alügyész, — aki egyébként az egész pert viszi — megfeleltette a nagyváradi táblához. Öt hónap után ma érkezett le a tábla ítélete, amely az első bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

Ezek után a város még jogorvoslattal élhet a kuriához, kérve a két alsó fórum rendelkezésének feloldását. Jegessy alügyész jelenleg szabadságon van, nem volt tehát alkalmunk kérdést intézni hozzá az iránt, vajjon e perben provokálni akarja-e a legfelsőbb bíróság döntését is. Valószínű azonban, hogy a város az ítéletet meg fogja apellálni, bár semmi reménye sincs arra, hogy ez a per reá nézve kedvezően végződjék.

Megkérdeztük Mandl Vilmos dr.-t, a vízművek jogi képviselőjét, mit szándékozik a vízműtársaság ezek után tenni s kérni fogja-e a zárlat feloldását. Mandl dr. kijelentette, hogy a táblai ítéletről csak magánaton van tudomása, mert a bíróságtól eddig semmiféle értesítést nem kapott. A vízművek szándékát a további teendőkre nézve nem ismeri ugyan, de annyi bizonyos, hogy a társaság élni fog mindazokkal a jogokkal, amelyek őt az ítélet értelmében megilletik.

Ha a vízműtársaság jogait csakugyan érvényesíteni fogja, ez a városnak igen nagy anyagi veszteségével járhat.

MULATSÁGOK.

(=) A nyomdászok szüreti mulatsága. Az aradi nyomdászok szakegyetemenek szüreti mulatságát, amelyre már hetek óta folynak az előkészületek, holnap tartják meg a városligetben. A mulatság — bacsák kedvezőlen idő nem jön közebe — nagyon sikerülnek ígérkezik. A rendezőbizottság már napok óta permanenciában van és mindent megtesz a siker érdekében. A mulatság előtt, délután 3 órakor a szobnői szob c. öszipárokkal kocsihozó lesz a nyomdász szakegyet. Teleky-utca 15 ik számú helyiségéből. A szüret délután 4 órakor kezdődik, amikor is a főbíró üdvözlé a megjelenteket és megnyitja a szüretet, a kihíró pedig dobszóval ürde ki a szüreti paragrafusokat. A délután folyamán sokféle szórakozásban lesz része a közönségnek. Lesz polgári házasság, amerikai árversés, képviselőválasztás, világpósta, — természetesen a győztes mindenképp megfelelő díjat kap — este 8 órakor pedig megkezdődik a tánc. A délutáni mulatságra a belépődíj 40 fillér. A táncestélyre személyjegy 1 kor. 40 fillér, a családjegy pedig 3 koronába

kerül. A mulatságnak egyik érdekessége lesz a tombolajáték, amely teljesen ingyenes. A mulatságot kedvezőlen idő esetén a jövő vasárnap tartják meg.

A beiratás.

V. Samu, a familia reménye.

Károlyi Gyula gróf a Westingshouse-gyár részvényese.

Gyűlnek az aláírások.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

A jövő hét szerdáján Arad város törvényhatósági bizottsága közgyűlést tart s azon tárgyjai a polgármesternek azt az előterjesztését, amelyet a Westingshouse fészvények jegyezhetése iránt nyújt be. Lapunkban ismertettük az előterjesztést. A polgármester lelesedése szól abból a közönséghez, akinek érdekében kér újra felhatalmazást háromszázezer korona értékű részvény jegyzésére, mert meg van győződve arról, hogy az építendő automobil-gyárra fényes jövő vár.

De nemcsak Varjassy Lajos bizik feltétlenül abban, hogy Arad ipari életének fejlesztéséhez szükséges a Westingshouse gyár. Biznak mindazok, akik ennek a városnak gazdasági érdekeit minden vonatkozásban és részleteiben ismerik. Ezt bizonyítja az a körülmény, hogy a még hiányzó és magánjegyzés útján biztosítandó hatvanezer korona is együtt lesz a legközelebbi napokban.

A részvényjegyzésben részt vesznek Arad legkiválóbb polgárai, első helyen Károlyi Gyula gróf főispán. A polgármester, mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, azt az ígéretet kapta a főispántól, hogy a jövő hét folyamán bejön Aradra s aláírja az ívet.

A Papp Géza dr. részvételével tartott értekezleten azt a prozociót tette Fábry Sándor dr., az Acsev. vezérigazgatója, hogy a polgármester intézzen átiratot az aradi pénzüzetekhez s szólítsa fel azokat jegyzésre.

Tegnap küldötte el a polgármester Arad összes pénzintézetéhez több oldalra terjedő s a gyárlapítás történetének minden fázisát híven megvilágító átiratit. A pénzintézetek, Arad gazdasági életének erős oszlopai most újból bizonyosságát adják annak, hogy hívatásukat ismerik. Az egész közönségnek akarnak

hasznára lenni s csak erősödését akarják szolgálni.

Részt kérnek ők a polgárság munkájából. Ennek bizonyossága az a levél, melyet ma délután Natlland Bernát, a polgári takarékpénztár vezér igazgatója intézett a polgármesterhez. Az igazgatóság határozatából azt adja tudtára a polgármesternek hogy *tíz darab részvényt jegyez* négyezer korona értékben.

A közgyűlés előtt együtt lesz a hatvanezer korona; ezt biztosítja ama férfiak ígérete, akiknek ssava mindig súlyjal esik a közügyek intézésében.

Rejtelmes bűntény.

Meggyilkolt és kirabolt aradme- gyei gazda.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Titokzatos bűntény történt ma az aradme gyei Berza községben. Egy jómódu gazdaembert hozzátartozói a szobában felakasztva, holtan találtak. Eleinte azt hitték, hogy öngyilkosság esete forog fenn, de később számos jelből azt következtették, hogy *gyilkos merénylet történt*. A szobában levő szekrények ugyanis fel voltak törve s a halott arcán és nyakán dula-
kodásból származó sérülések látszottak. A csendőrség tényleg megállapította, hogy a szerencsétlen embert ismeretlen tettesek még tegnap este erős küzdelem után *megfojtották* s azután felakasztották, hogy úgy lássék, mintha öngyilkosságot követett volna el. A rejtélyes eset a községben nagy izgalmat keltett. A csendőrség beható nyomozást indított, de a gyilkosoknak még nem sikerült nyomára akadni.

A borzalmas gyilkosságról berzai tudósítónk a következőket jelenti:

Ma hajnali öt órakor egy béres bement Kodre Nikuláj vagyonos gazdaember lakásába, hogy a gazdáját felköltse. Amikor a béres a szobába lépett, rémülten látta, hogy Kodre a gerendára felakasztotta magát. A legény fel-lármázta a házbelleket és a szomszédokat, akik gyorsan levágták az akasztott embert és élesztgetni próbálták, de minden kísérlet eredménytelen maradt, Kodre halott volt.

Időközben értesítették az esetről a csendőrséget, amely csakhamar megjelent a helyszínen és arra a meglepő felfedezésre jutott, hogy a szerencsétlen ember nem lett öngyilkos, hanem *bűnténynek esett áldozatul*. A szoba ugyanis, amelyben Kodret felakasztva találtak, teljesen fel volt dultva, a szekrények ajtaj feltörve, a bennök talált holmi szétszórtva s az asztalon kibontva és összegyűrve hevert *Kodre végrendelete*, amelyet pedig a meggyilkolt állandóan egy fiókban szoros pecsét alatt szokott tartani. A szobában szerkesztéssel *dulakodás nyomai látszottak*, amelyek arra engednek következtetni, hogy az ismeretlen támadók heves küzdelmet folytattak Kodre Nikulájjal, sőt csak hosszas viaskodás után tudtak legyőzni és ártalmatlanná tenni.

A csendőrség telefonon a helyszínre rendelte Fekete József buttyáni járásorvost, aki megérkezve a halottat megvizsgálta s megállapította, hogy a szerencsétlen embert támadól *előbb megfojtották* s azután egy vastag kötéllal felakasztották a szoba gerendájára, hogy öngyilkosság látszatát keltsék. Az orvos azt is megállapította, hogy a gyilkosság még tegnap este történt, amikor a házban egyedül a gazda tartózkodott.

A meggyilkolt Kodre negyvenhárom éves nőtlen ember volt, földje, háza van a községben, s általában jó módú gazda hírében állott. Nem élt jó viszonyban rokonaival, akik azt hitték, hogy Kodre vagyonát nem nekik fogja hagyományozni. A csendőrség a nyomozást az irányban is vezeti, vajjon nem működött-e közre Kodre rokonságának kezé a gyilkosságban. Kodre holttestét felboncolják.

Egy érdekes művészeány.

Szászy Gizi az orfeumban.

Odakint a nyárvégi hideg eső paskolja a fonnyadó faleveleket és az emberek alul-felül felgyürt ruhában rohannak az utcákon. Bent a Köz ponti Szálló forró, füstös levegőjű nagytermében pedig mosolygó emberek tapsolják vörösre a tenyerüket, ünnepelevén egy eddig ismeretlen művészeányt: Szászy Gizit. Most egy hete, amikor a nyári muzsa kóborló bohémjei, az orfeum tagjai megjöttek Aradra, csak annyit tudott a publikum — a kávéházi publikum — erről a leányról, hogy Szászy Gizinek hívják, az egyszerűségével kissé főtűnő ruhákban, rövid szoknyákban jár és gyerekesen csodálkozó nagy szemével, amelyekből az értelem és okosság sugárzik ki, folyton mosolyog. Hát a kávéházi publikum vissza mosolygott rá és bizonyosan ezt gondolta:

— Na ez a csunya lány jó kis lány lehet . . .

De az első estén, amikor Szászy Gizi fölépett, a mosoly elszállott a nézők ajkáról és helyébe a csodálkozás kifejezése ült. Teringetét, hiszen ez nem olyan leány, — gondolták, — ennek minden mozdulata elárulja, hogy művésznő.

Mit is keres az orfeumdeszkákon ez a leány, amikor nem szép, nem tud inni és világgá kürtöli, hogy ő erkölcsös teremtés és óva inti a pénzes gavallérokat a könnyelmű költekezéstől. Mindjárt az első napokban melléje szegődött egy fiatal aradi ügyvéd, aki egy fél óra alatt egész kis polgári vagyont pazarolt el a leány társaságában.

— Ügyvéd ur, — mondta Szászy Gizi — ne költse a pénzét, mert én megvetem a könnyelmű embereket. Szellemességekkel esetleg a rabjává, a pénzével pedig ellenségévé tehet.

Ettől fogva a fiatal ügyvéd állandóan Wilde Oszkár szellemi szíprantyuival fölfegyverkezve keresi föl a leányt, akit azokkal akar meghódítani.

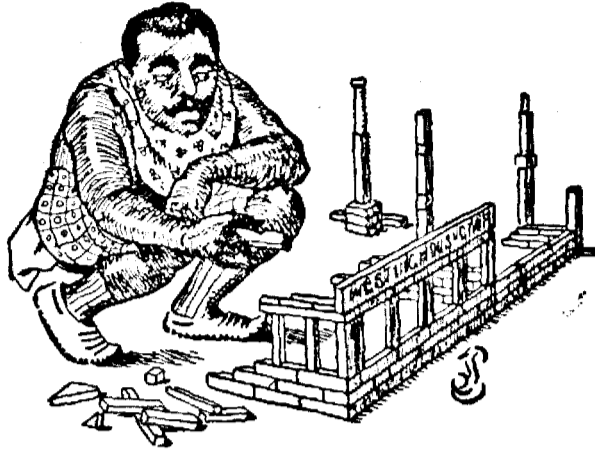
A dolog azonban megfordítva történik, mert Szászy Gizi hódítja meg azokat, akik vele szellemeskedni akarnak. Hogyan? Hát egyszerűen tulajdonítja őket. A színpadról két marokkal szórja az ötleteket s olyan közvetlenséggel cseveg a publikummal, hogy rabjává teszi a nézőt ez a szoknyás Nagy Endre Gyakorlata is van a nagy nyilvánosság előtt való csevegésben, mert egy fővárosi kabarének konferensziója volt. Távol áll tőlünk a tulaján minden szándéka, de kijelentjük, hogy Szászy Gizi, aki különben a legelőkelőbb beregszászi családok egyikének a gyermeke, határozottan feltűnést keltő jelenség a színészet világában. Hogy nem állunk egyedül ezzel a véleményünkkel, azt bizonyítja az, ami ma este az orfeumban történt. Ma este nagyobb, előkelő társaság nézte végig az orfeum előadását s csodálatos elragadtatással szóltak Szászy Gizi művészetéről. A társaság tagjai, akik között a város társadalmának több számottevő egyénisége volt, azonnal levelet írtak Scendrey Mihálynak és figyelmébe ajánlották ezt a kabaré csillagot. Arra kérték, jöjjön át és nézze meg Szászy Gizit. Előadás után megkérdezte tőle egy ismert aradi ur, hogy elszerződne-e valamelyik színháshoz? Ezt felelte:

— Nem gondolkoztam még ezen. De miért kérdezi ön ezt?

— Mert én is színigazgató vagyok. Szerződjön az én társulatomhoz. Nagyon nagy gázsit kap.

Szászy mosolyogva nézett rá :
— Már látom, hogy maga nem színigazgató. Azok nem dobálóznak ilyen könnyen a nagy gázsikkal.

Gézuka, a gyáralapító.

Gézu, Gézu, Papp Gézuka
Mégint mibe fárad ;
Nem épít, a hogy mi szoktuk,
Orökös légvárat :
— Automobil-gyárat.

Eszli, Vesz'i, Wesztingszhauzék
Kátyaba rekedtek,
Gyárat, tervet, légféléket
A sarokba tettek,
Majd, hogy eltemettek.

Aradon már elsirattak :
Végünk nekünk, végünk,
Hogy ha másutt gyártják meg a
Vasuti légfékünk,
Szomorú lesz nekünk.

S Papp Gézuka megmutatta,
Mit kell itten tenni,
A szó, írás legyen kevés
Vagy épen hogy semmi ;
Kézzelel többre menni.

S megcsinálja, megépíti
Az Autobusz-gyárat,
A sok ur HP. gépnek
A melyet itt gyártanak
A büze már árad.

Gézu, Gézu, Papp Gézuka
Hallgasd meg a szót ;
Gyere hozzánk, maradj itten.
Legalább pár hónap :
Gyáralapítónak !

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Temesvári vélemény az aradi muzeumról. A Délmagyarországi Történelmi és Régészeti Muzeumtársulat Berkes István dr. főtitkárát és muzeumfőnökét megbizta, hogy Magyarország vidéki muzeumait végiglátogassa és tanulmányt a Temesvári Muzeumban készítse. A muzeumi dolgokban igen jónevű tanár a múlt és az idel év nyarán felelt meg a megbízatásnak, melyről a Temesvári egyesület tegnap megjelent Értesítőjében igen tanulságos módon számol be. Az aradi 1848-9-es ereklyemuzeumról a legnagyobb dicsőret hangján ír és mintául állítja a hasonló intézetek elé.

(*) Köszönetnyilvánítás. Glück Károly ur és neje voltak szivesek az aradi 1848-49-es honvéd egyesület pénztárgyarapítására tíz koronát adományozni. Az aradi 1848-49-es honvéd egyesület e nemes adományért ezton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. Arad, 1908 szeptember 5 én. Simay István egyl. elnök, May Soma jegyző.

A bűnös jogász.

A perverzítés áldozata.

— Az Aradi Közlöny tudostojától. —

Arad, szeptember 5.

Megirtuk tegnap, hogy a bécsi rendőrség jelentése szerint egy ismeretlen fiatal ember Reisz Ede bécsi könyvelőt megtámadta, ezt halálosan megsebesítette, azután megszökött. A bécsi rendőrség által szolgáltatott adatok alapján az alultóltagos támadás tettesét a rendőrség Kragujevic Spaso budapesti 24 éves jogszigorító személyében állapította meg.

Kragujevic Spaso ma délelőtti ügyvédje kíséretében önként jelentkezett a főkapitányságon és a következőket mondotta el: Reisz Edevel Bécsben eselőt hét évvel ismerkedett meg a Bethánia-pincében. Az illető könyvelőnek adta ki magát. Az ismeretséget azú is fenntartották és leveleztek egymással. Kragujevic a nyáron körutazást csinált. Legutóbb Koppenhágában járt és onnan értesítette Reiszot, hogy e hónap 8 án este Bécsbe érkezik. Reisz megvárta, együtt vacsoráztak s Reisz felajánlotta barátjának lakását éjjeli szállásnak. Kragujevic a Schleifmüller gasse 6. szám alá ment Reiszszal. Kragujevic a másik szobában a dívánra feküdt. Éjjel 11 óra tájban arra ébredt, hogy barátja a ruhái között motoszkál.

Erre a pánze után nézett és konstataálta, hogy a tárcája, amelyben 36 korona és egy Budapestre szóló vasuti jegy volt, elűnt. Kragujevic a barátját kérdőre vonta. Reisz most rárontott és Kragujevic: útni kezdte. Kragujevic úgy védekezett, hogy kinyitotta az ablakot, segítségért kiáltott, mire rendőr jött. Most Reisz 40 koronát az asztalra dobott s a rendőrt elküldte azzal, hogy nem történt semmi baj. O csak álmában kiabált. Ezután Kragujevic elment a szállodába aludni. Kijelenté, hogy Reiszot tetteleg nem inzultálta, annak, mikor elment, semmi baja sem volt. Talán öngyilkos kísérlete: követelt el és merényletnek tüntette föl az esetet.

A rendőrség jegyzőkönyvbe vette a vallomást s érintkezésbe lépett a bécsi rendőrséggel, hogy megállapítsa, mi történt tulajdonképen a két férfi között?

Este erre is megjött a felelet:

A budapesti rendőrséget — mint nekünk táviratozzák — bizalmasan arról értesítették, hogy Kragujevic perverz hajlandósága fiatalember, aki homoszekszuális üzelmeiről ismeretes. Igen jó módban élt azokból a pénzekből, melyeket hozzá hasonló eltévelyedett férfiaktól kapott. Egy igen előkelő barátja volt Berlinben, akivel nyáron együtt utazott. Most az a gyanu merült fel, hogy a bécsi merényletnek valami ilyen homoszekszuális perverzítés az alapja. A budapesti rendőrség értesítette erről a bécsi hatóságot, amely most ez irányban hallgatja ki az áldozatot.

Ujabb távirat jelenti:

Kragujevic vallomását a budapesti rendőrség megsürgönyözte a bécsi főkapitányságnak és tekintettel arra, hogy a fiatal ember ellen semmiféle pozitív terhelő bizonyíték fel nem merült, nem is tartóztatták le, hanem egyelőre csupán rendőri felügyelet alá helyezték.

A délután folyamán azonban érdekes fordulat történt. A bécsi főkapitányság ugyancsak válaszsürgönyében kijelentette, hogy a bécsi vizsgálat biztos adatai szerint Kragujevic rablómerényletet akart elkövetni barátja Reisz ellen és hogy budapesti vallomása elejétől végig valótlan.

Erre a joghallgatott újból békisérték a főkapitányságra s ismét vállatára fogták. Közben észrevették, hogy Kragujevic testén számos seb van, amiből arra következtettek, hogy előzőleg nagy dulakodás folyhatott le közte és Reisz között. A Kragujevic előléte után kutató detektívek megállapították, hogy igen diffamáló dolgokat követett el és évek óta erkölcstelen üzelmekből él. A fiatal ember az utóbbi időben Frankfurtban és Berlinben tartózkodott, ahol előző barátai voltak. Frankfurtban egy barátjától kétezer márkát lopott, de az illető nem merte feljelenteni, mert félt a botránytól. Ezek után Kragujevicet a rendőrség letartóztatta.

Nehézségek

a veszthely megvásárlása körül.

Mi lesz a pénzügyi bizottság javaslatával? — Kettős akció a megváltás érdekében. — A mozgalom története. — Beszélgetés a hetes bizottság elnökével.

Barabás tárgyal a gráci özvegygel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5

Arad város pénzügyi bizottságának tegnapi ülése kemoly akcióval felújította Arad és az egész ország közönségének régi óhaját, hogy azt a földet, hol az aradi vértanúk emlékoszlópa áll s amelyben a vértanúk közül is többen pihennek, a város szerezzze meg a hazafias kegyelet céljaira. A pénzügyi bizottság tudvalevőleg azzal a javaslattal járul a legközelebbi közgyűlés elé, hogy a megváltás érdekében azonnal tegye meg a szükséges lépéseket és a vértanú szoboralap címén kezelt különböző összegeket is fordítsa erre a célra.

A városnak ezzel az akciójával egy időben Barabás Béla orsz. képviselőnek már évtizedekkel ezelőtt indított hasonló célú mozgalma is újabb örvendetes stádiumba került. Barabás és néhány társa kik hosszú évekkal ezelőtt a megváltási akciót megindították, állandóan ösztökölésben állottak a veszthely földjének tulajdonosnőjével és a hosszú tárgyalások hír szerint most végre közelebb vitték a megváltás ügyét a megvalósulás felé.

Arról, hogy milyen irányba terelődött most a megváltási akció, va'amin't ennek az igen érdekes, történelmi jelentőségű ügynek történetéről az *Aradi Közlöny* munkatársa a következőkben számol be:

BARABÁSÉK AKCIÓJA.

Munkatársunk beszámolóját folytató első sorban Csepreghy Mihály márnókkal, a nyolcvanas évek végén a megváltás érdekében alakult ugyanevű *hetes bizottság* elnökével. Csepreghy ezeket mondta:

— A veszthely földje, amit ismerjük, özvegy Pokorny Richárdé, szül. Biró Gizella tulajdona, aki az aradmezeyi Biró-család tagja és jelenleg Grácban él. A szigmondai 210. számú telekkönyvben van felvéve az ingatlan; a telekkönyv szerint a birtok 154 hold, de a kataszteri felmérés szerint csak 95 holdat tesz ki.

A földet a tulajdonosnő kisebb-bagyobb darabokban bérebe adta. A veszthelyet első ízben 1869-ben, a vizsgálati nap évfordulóján je-

lölték meg, egyszerű homokkő- emlékekkel. Ennek helyére került a mai emlékoszló, amely a hetes bizottság munkájának eredménye. A hetes bizottságnak az én előzetelem alatt tagjai voltak: Barabás Béla országyűlési képviselő, akkor joggyakornok, Dániel Endre, Aknay Andor, Keresztes Gyula, Priegl István dr. és Simon Ákos. A hetes bizottság sokáig fáradozott az emlékmű létesítésén. A veszthely ugyanis, akkor még beleesett az aradi vár rajonjába, amelyen belől katonai várvédelmi szabályok értelmében sem minemű olyan építmény nem emelhető, amely sz ellenségnek biztos támpontul szolgálhat esetleges támadások alkalmával. Hosszas alkudozás után végre mégis csak megengedte a hadügyi kormány az emlékmű felállítását, de csak oly feltétellel, hogy szükség esetén 48 órán belül okvetlenül elhordandó, mert ellenkező esetben a várparancsnokság szétlöveti. De nem elégedett meg tisztán ezzel a meghagyással, hanem irást is vett róla s ezt az irást hárman írtuk alá: Barabás Béla, Keresztes Gyula és én. Mi tehát formálisan elvállaltuk a felelősséget azért, hogy szükség esetén elhordadjuk az emlékművet. Jól emlékszem, mennyire rám támadt Barabás Béla, aki csak az én kapacitásiromra írta alá az okmányt. Hogy így egy, milyen hazafiatlanság volt belemenni ebbe a feltételeibe, Megnyugtattam, hogy mielőtt a katonaság a tizenhárom vértanú emlékére ágyurna, alaposan meggondolja a dolgát az a várparancsnok, mert Arad népe mint egy ember támadna fel ez esetben s aligha szét nem szedné az aradi várat.

Természetesen erről sohase volt szó, sőt az átengedett terület, amely nyolcvanegy négyszögletet tett ki, a telekkönyvben az aradi 1848-49 es honvédegylet néven szerepel.

Az emlékmű felállítása után a hetes bizottság célul tűntte ki a veszthely megvásárlását. Ez a kilencvenöt hold most nagyjára ujaradi németek birtoka. Mikor az özvegy megtudta, hogy mi megakarjuk vásárolni, kettős akadályt állított elénk. A birtok holdját igen magasra — körülbelül 700 forintba tartotta és csak összességében volt hajlandó azokat eladni. Nekünk elég lett volna tulajdonképpen három hold is, de már hajlandók lettünk volna az egész birtok megvásárlására, ha nem szabott volna a gráci özvegy ilyen magas árat.

AZ ÚJ TÁRGYALÁSOK.

A hetes bizottság működése óta sok idő telt el. A bizottság azóta ki is egészült 13 as bizottsággá és úgy tett kísérleteket a megváltás iránt. Az új tagok voltak: Schill József, Keiler Izsó, ifj. Neuman Adolf, Varjassy Árpád, Leopold Zsigmond és Kovács Vince. Ez a bizottság tavasszal tett újabb kísérleteket, de ezek sem vezettek eredményre. Azóta egyedül Barabás állott levélbeli ösztökölésben az özvegygel. Tárgyalásainak eredményéről Barabás most ezeket mondotta:

— A megváltás érdekében folyó tárgyalásaim most eredménytelenül kecsgetnek. Az özvegygel meglehetősen nehezen lehet tárgyalni, de azért — azt hiszem — a közel jövőben mégis sikerül a megváltás.

Munkatársunk ekkor megjegyezte, hogy a pénzügyi bizottság új akciót kezdett a megváltás érdekében.

— Ez — ugymond Barabás — aligha lesz előnyére az ügynek. Egyelőre legalább ne tegyen a város ajánlatot és várja be az én akcióim eredményét.

VARJASSY ÉS BARABÁS.

Értesülést szerzett Barabásnak véleményéről Varjassy Lajos polgármester is. *Varjassy most értekezni fog ez ügyben Barabással és ha ő is úgy látja jónak, akkor a pénzügyi bizottság javaslata nem kerül most a közgyűlés elé.*

A város a maga erejével csak akkor fog akcióra lépni, ha a már megindított és eredményesnek mutakozó tárgyalásokat ezzel nem zavarja.

HIREK.

Egy röpirat következményei.

A fegyelmi választmány döntése Kovács Vince ügyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5

Aradváros utcáin néhány héttel ezelőtt egy röpiratot osztogattak, amelyben *Legyen már világosság* cím alatt „Egy aradi polgár“ súlyos vádakot emel Kovács Vince aradi h. iskolafelügyelő ellen. E vádakkal azt akarta bizonyítani a névtelen szerző, hogy Kovács Vince iskolafelügyelői állásával össze nem férő dolgokat követett el.

Kovács Vince a röpirat megjelenése után beadvánnyal fordult Károlyi Gyula gróf főispánhoz, mint a közigazgatási bizottság elnökéhez és tekintettel a tanév közeledtére arra kérte a főispánt, hogy mivel neki iskolafelügyelői teendőit nem sokára meg kell kezdeni, adjon módot még a szünetben arra, hogy magát a vádak alól tisztázhassa. Kérte ennél fogva a fegyelmi vizsgálatnak minél hamarabb való megindítását.

A főispán július 24-én össze is hívta a közigazgatási bizottság rendkívüli ülését, melyen Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő azt a határozati javaslatot terjesztette elő, hogy a közigazgatási bizottság helyt adva Kovács Vince kérelmének, elrendeli a fegyelmit megelőző vizsgálat megindítását, annak lefolytatásával Varjassy Lajos polgármestert bizza meg, akit arra szólít fel, hogy az eljárást a legrövidebb idő alatt fejezze be, hogy így a fegyelmi választmány is minél hamarabb foglalkozhassék az ügygel.

A vizsgálatot Varjassy polgármester le is folytatta. Ennek folyamán az összes vádakra nézve kihallgatta mindazokat, akikre a pamflet hivatkozott. A tanvallomásokból kitűnt, hogy a felhozott vádak egyike sem felel meg a valóságnak. Varjassy az összes fegyelmi iratokat beterveztette a közigazgatási bizottsághoz, melynek fegyelmi választmánya ma délben Károlyi Gyula főispán hivatalos helyiségében zárt ülést tartott a fegyelmi választmány összes tagjainak jelenlétében.

A fegyelmi választmány előadója, Kádas Kálmán városi főjegyző minden egyes vádponttra kiterjesztőleg ismertette a vizsgálat eredményét. Végül pedig azt a határozati javaslatot terjesztette elő, hogy miután a választmány a vizsgálatból kifolyólag a Kovács Vince elleni vádak egyellenegy pontját sem látja bizonyítottnak és éppoly kevésbé lát fenforogni olyan körülményt, amely Kovács Vincére nézve iskolafelügyelői vagy tanítói állására diffamáló volna, kimondja, hogy a fegyelmi el-

járás megindítását szükségesnek nem tartja és Kovács Vince ellen az eljárást megszünteti.

A választmány ilyen értelemben határozott és döntését a 7-én tartandó közgazgatási bizottsági ülésen jelenti be.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 6-án az időjárás: Hűvös, szeles, sok helyütt csapadék.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapotában lényeges javulás állott be. A csuzos izületekben a felzivatási folyamat kedvezően halad előre. A miniszter körülbelül egy hét alatt elhagyhatja ágyát. Kossuthot ma délelőtt Zichy Aladár gróf látogatta meg.

— **A debreceni püspökválasztás.** A Kiss Aron halálával megüresedett debreceni püspökségre tudvalevőleg két jelöltre folyik a szavazás, Eröss Lajos, a debreceni ref. theologiai akadémia igazgatója és Dicsőffy József egyházkerületi főjegyző. A mai napig összesen 510 szavazatot adtak be, amelyből Eröss kapott 282, Dicsőffy pedig 238 szavazatot. Nyolc egyház, közöttük az aradi is még nem szavazott. Holnap négy egyház tart presbiteri gyűlést, hogy kire adja szavazatát. Az eddigi eredmény alapján már biztosra vehető, hogy a debreceni püspök Eröss Lajos lesz.

— **Az októberi közgyűlés napja.** A szerdai közgyűlésen a polgármester azt indítványozza, hogy a szüretre való tekintettel, az októberi rendes közgyűlést csak a hónap második felében tartassa meg a törvényhatóság bizottság.

— **A priváta vitája.** Az Aradi Közlöny által megindított vitát, amely a priváta körül forgott, a mai nappal bezártuk. Az utóbbi napokban még mindig sűrűn érkeztek hozzánk levelek, amelyeknek írói a priváta ellen foglaltak állást. Ezek közül kiemeljük Keszler Károly, állami tanítóképző intézeti tanár sorait, amelyekkel azt vitatja, hogy a priváta intézményét el kell törölni. Levelét, amely egyben válasz Bokor Alajos igazgatónak, a következő figyelemre méltó sorokkal végzi:

„Tisztes mellékkereset az inasiskolai oktatás, magántanulók, önkéntesjelöltek előkészítése és más egyéb: de a priváta helytelen és veszedelmes intézmény a benne rejlő, gyógyíthatatlan szervezeti méregnél fogva; éppen azért nem is fogva, nem is méltó foglalkozása egy modern és önérzetes tanítónak. Ha ezt nem tudják a szülők, vagy az iskolaszék, mondjuk meg nekik mi magunk tanítók, tanárok, hogy ne követeljenek lehetetlen, káros dolgot! Ki mondja, hogy minden kívánságot teljesíteni kell?”

Ugyanígy szellemben ír Balázs Géza is, aki örömmel üdvözli Keszler ama fölhívása alkalmából, hogy „nyisson Aradvárosa kiegészítő osztályokat az ideges és gyenge tehetségű gyermekek számára.”

— **Új rend az autobusnál.** Megírjuk, hogy a térfelhasználók kívánságára a város szeptember 16-ától kezdve egy gépkocsit jár a Maros hídig. Az üzemeltető előterjesztésére ma a tanács elrendelte, hogy a forgalom biztonságossága miatt a jelölt napról kezdve a vasutól jövő kocsi az utovonali baloldali sávjában a Szabadság-térre, illetve a hídra.

— **Halálozás.** B. Helm Imréné, született Schwarz Aranka hosszas szenvedés után, életének 82-ik és boldog hazavágyának 8-ik évében szeptember hó 5-én Aradon meghalt. Szeptember hó 6-án d. u. 1/5 órákor temették a (S. Határ-utca 20. sz.) aicl.

— **Végrehajtók mozgalma.** A nagyváradi kir. ítélőtábla területén működő bírósági végrehajtók — így természetesen az aradiak is — nagyszabású akcióra készülnek. Bakó Bálint, Csathó Jenő és Várnai Henrik bírósági végrehajtók szeptember hó 12-én délutáni 7 órára Nagyváradon az Európa szállóba értekezletet hívtak össze.

Az értekezlet célja az, hogy a magyarországi végrehajtói kar együttesen kívánja a végrehajtói intézmény államosítását. A végrehajtási novella folytán ugyanis a jövőben egyre kevesebb számban lesz végrehajtás foganatosítva és így a végrehajtói kar jelenlegi jövedelme igen nagy mértékben meg fog csappanni. Akkor, midőn az igazságügyminiszter — igen helyesen — gondoskodott törvényileg arról, hogy a szegény ember szükséges butora jobbra ne kerüljön és a kis gazda tönkre ne menjen, gondoskodnia kell a végrehajtókról is, kik ilyen módon igen szűkös anyagi viszonyok közé kerülnek. A végrehajtói kar kívánsága tehát az volna, hogy őket államosítsák, fix fizetést kapjanak, s ilyképp lehetővé válna az is, hogy a végrehajtásnál való közreműködési díjuktól is mentesüljenek a végrehajtást szenvedők, mert eddig a végrehajtók díjait az adós fizette, s ezentúl ők is államhivatalnokok lévén, ez többé nem történék meg. A végrehajtói kar jogos törekvéseit helyesli az ügyvédi kar és a közvélemény is, s a 12-iki értekezletre az ügyvédi kar számos tagja megígérte megjelenését. Az értekezleten meg fogják vitatni a végrehajtói kar óhajait tartalmazó emlékiratot is, melyet országsszerte terjeszteni fognak a képviselőház tagjai között s felküldenek az igazságügyminiszterhez és a képviselőházhoz. Az értekezleten az a adi érdekeltek közül is többen részt vesznek.

— **Elítelt mészáros.** Megírjuk, hogy Petrovics Antal mészáros Bercs Ferenc kihágási bíró a legszigorubb büntetéssel 100 koronával és 5 napi elzárással sújtotta, mert tuberkulotikus állat húsát csempészte ki a vágóhídról és hozta forgalomba. A tanács ma tartott ülésén foglalkozott az I-ső fokú hatóság ítélete ellen beadott fellebezéssel, azt elutasította (s a 1. életem indokálnál fogva helyben hagyta).

— **Az életrehívó csók.** B. sztercéről írják: A borgói havasok között él egy Hariga Marinka nevű kilencvenkilenc éves asszony. Arról nevezetes, hogy végignézte saját temetését. Ötven évvel ezelőtt ugyanis tüdőgyulladásra volt s tetszhalottként feküdt. Az asszonyt kiterítették s annak rendje és módja szerint harmadnap el akarták temetni. Megérkezett a pap, a gyászoló közönség s körülötte jajgatott ki'enc árvája. Az asszony, a kinek teste csak megmerevedett, de a ki eszméletén volt, rettenetes gyötrellemmel hallgatta végig gyermekeinek siránkozását. A merevedés oly erős volt, hogy életjelt sem bírt adni. Majdnem a szívem repedt meg, szokta mondani, a mikor legkisebb leányom reám borult és sirva kérelt, ne hagyjam el őket. A szomszédok már a koporsófüdőhöz nyultak, hogy rám borítsák, a mikor kis leányom nyakamba borult, magához szorított és megcsókolott. E pillanatban merevségem csökkent s fölnyitottam a szememet. Az első percben a nép annyira megijedt, hogy egytől-egyig kirohant a szobából. Csak kis leányom maradt benn, aki az asztalon lévő pálinkásüveghez nyult s ajkamhoz tette. A szesz megtette a hatását. Csakhamar annyi erőm lett, hogy fölülhettem. A visszatérő nép kivett a koporsóból. Ezóta ötven év múlt el. Gyermekemet mind sirba kísértem.

— **Halálos sebesülés egy virágcsereptől.** Fővárosi tudósítónk telefonálja: A Podmaniczky utcában ma délben sajnáltságos baleset történt. A 43. számú házban a második emeleten vas

Szalay Gyulának lakára, aki ablakaiban cserép virágokat tart. Ma délben az egyik cserép virág lehant és éppen a ház mellett elhaladó Kasits Ernő magánhivatalnok fejére esett. Kasits eszméletlenül terült el a földön. A mentők kórházba szállították a szerencsétlent, akit a súlyos virágcserep haldósan megsebesített.

— **Rövid hírek.** A tomesvári királyi tábla ma Ivi Pált, a csödbe jutott Kissodana román pénztőzét igazgatóját csalás és sikasztás büntette miatt három havi fogházra ítélte. A pénztőzöt bukása a környék lakóinak nagy részét juttatta koldusbotra. — Fehértemplom képviselőtestülete mai ülésében visszavonta Dsida Lajos polgármester ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatot, amelyet tudvalevően azért rendeltek el pár hét előtt, mert a polgármester nem állott föl ebéd közben, amikor a katonabanda Lipót Salvátor tiszteletére a Gotterhaltét játszotta.

— A nagyváradi vasuti állomás épületében ma délelőtt tűz ütött ki. A tűz olyan módon keletkezett, mint a pozsonyi pályaudvar tüzkatasztrófiája. A tüzet egy benzinnel dolgozó munkás gondatlansága okozta és csak a leggyorsabb segítségnek köszönhető, hogy a komoly veszedelmet el lehetett hártani. A tűz néhány könyvet hamvasztott el. A vasutnál nagy konsternációt keltett a tűz az utasok között. — Kocsis János galsai napszámos lakásán feakasztotta magát és meghalt. Kocsis hajdan gazdag ember volt, de szülei örökségét el pazarolta. — Alarin György Ippai munkás az ottani Maros vashidját festette, közben lecsuszott és a 20 méter magas hid tetejéről a vízbe esett. Összeroncsolt testtel, haldokolva szállították a Ippai kórházba.

— A müncheni rendőrség értesítése szerint, az ottani egyetem szemészeti klinikájára betörték, onnan 6900 korona értékben zálogleveleket, aranyórákat és készpénzt loptak el. A zálogleveleket a tettesek Reichenhaliban értékesítették. A betöréses lopással Kugler Antal 28 éves házi szolgát, Stern Henrik 29 éves szecelót és Kugler szeretőjét, Steiger Lénit cselédet gyanúsítják. — A moszkvai főkörmányzó egy a polgármesterhez intézett rendeletben a büntettek megelkezéséről és megakadályozásáról szóló törvény értelmében megtiltotta a moszkvai magisztrátusnak, hogy bármiféle Tolstoj nyolcvanéves születésnapjára vonatkozó kérdéssel foglalkozzék. Tolstoj jubileumának megünneplését a városi tanintézeteknek is megtiltották. — Egy esti lap jelentése szerint Szalay Péter államtitkár, a posta- és távbeszélő hivatal elnökgazgatója beadta lemondását. Utódaul Csőke Ferenc kereskedelmi miniszteri tanácsost emlegetik.

— **Tévedés egy sürgöny körül.** Ma este nagy riadalmat keltett a Központi Szállodában hogy egy vidéki kereskedő, aki ma szállott oda, rendőrrel le akarta tartóztatni a szálló egyik alkalmazottját. A kereskedő ugyanis azt hitte, hogy az alkalmazotti elcsúsztatta az ő sürgönyét, amit délután a postára küldött. A kereskedő tévedése éppen akkor derült ki, amikor egy rendőr le akarta tartóztatni az ártatlanul gyanúsított szálló alkalmazottját. A kereskedő nagy meglepetődésével ért véget a kínos incidens, amely a vendégek között is élénk beszéd tárgya volt.

— **Wiener Gyula dr.** aradi előző fogorvos mai napon külföldi tanulmányjáról hazabökezett és rendelkezett újra felvette. A mostani tanulmányozásának célja volt, elsajátítani az újabb vívmányokat és újításokat, melyek a fogászatban Európaszerte nincsenek kiváló referenciók feltűnését keltették. Ilyen vívmány az öntött arany-sömés, a hidalás és a korona egészen új rendszere és a perccelánból égetett egész fogcsovek készítése, melyeket Wiener dr. fogászati műtermében ezúttal mind alkalmazásba vesz.

— **Eljegyzés.** Marót Sándor, a Debreceni Függelék Újság segéd szerkesztője eljegyzte Bruckner Irénét, Bruckner Ödön magánhivatalnok leányát Aradon.

— Uj prépost Tmesváról írják: Ma avatta fel prépostá Csernoch János megyés püspök Kayser Lajos makói plébánost a püspöki házikép-nyában. Az avatást, amely reggel fél 7 órakor ment végbe, s amely után a püspök át-nyujtotta az új prépostnak a préposti jelvényeket, csendes mise előzte meg, amelyet Csernoch János dr. püspök pontifikált az udvari püspög segédletével.

— Gyermekelődás a Központi-szálloda Cabarójá-ban. Vasárnap délután 4 órakor lesszállított helyárrakkal gyermekelődás lesz a Központi-szálló Cabarójá-ban, melyen a tirolli csodagyermek és a hasbeszélő is fellép közkedvelt „Náciáj”-val. Este fényes ünnepi előadás az összes tagokkal. 2945

— Halálos ütös. Bogdán Miltor és Koles tydn Vasvári aradmegyei koronázott földművesek az elmúlt szerdán kimentek a mezőre dolgozni. Munkaközben szóváltás támadt közöttük és Koles tydn egy karóval hatalmasan fejbevágta Bogdán Miltort. Ez az ütötől elkábult, de egyébként semmi látható baja nem esett. Este felé megbékülve együtt mentek haza. Bogdán otthon lefeküdt és négy napig tartó mély álomba merült. Hozzá tartozó költögettek, majd orvosok hívtak hozzá, de az se tudott életet önteni beléje. Ma délután a szerencsétlen ember anélkül, hogy egy percre is eszméletre tért volna, meghalt. A gurahonci előjáróság bejelentette a különös esetet az aradi ügyésségnek, ahonnét a vizsgálóbíró és a törvényszéki orvosok holnap kiszállanak a helyszínre, hogy felfedezzék a gyanús körülmények között elhalt földművesét.

— Merénylet egy vonat ellen. Egerből írják: E napokban a mezőkővesdi állomás közelében vakmerő suhancok közöport zuditottak a már lassított menetben haladó személyvonatra, melynek ablakai csörömpölvő törtek össze, a megremült utasok között azonban szerencsére nem történt sebesülés, mindössze egy harmadik osztályú kocsiban egy asszony sérült meg könnyebben. Az üvegcsörömpölésre Bakó Ferenc, a vonat főkalauza, a megtámadott kocsi sietett s az egyik kitört ablakon kihajolva, a lármozó merénylők után nézett, akik még több követ röpítettek a vonatra. A főkalauz közben nem vette észre a közeli jelzőoszlopot, mely oly erősen megütötte éppen a halántéka fölött, hogy eszméletlenül esett vissza a kocsi folyosójára. Az utasok közt valóságos pánik támadt, összefutottak, kiabáltak, senki sem tudta, mi történt. Szerencsére a vonat közben barobogott az állomásra, ahol szinte félóráig vesztegelt a merénylet után. Ez alatt a főkalauzt egy orvos eszméletre térítette és veszélyes sebtét bekötözte. A vonat később más kalauzzal tovább folytatta útját Budapest felé.

— Az üzleti körökből. Krausz Lipót, a Kell Manó cég belagja ruhadíszek és pipere cikkek bevizsgálása céljából külföldre utazott. 2946

— Birtokcsere. Az elmúlt héten a következő birtokváltások történtek: Szekeres Lajos és neje eladják az aradi 3322. sz. t.j.vben felvett Sarló-utca 41. sz. házat 2800 kért Császár József és nejének. — Palla Akos és neje eladják az aradi 6345. sz. t.j.vben felvett Knezech Károly utca 8. sz. házat 8000 kért özv. Schoket Róbertné és Merzl Ferencnének. — Aradi első Takarékpénztár eladja az aradi 1831. sz. t.j.vben felvett Fejzsze-utca 1. sz. házat 7000 koronáért Tárov József és nejének. — Matyei Miklós és neje eladják az aradi 2898. sz. t.j.vben felvett Kut-utca 7. sz. házat 1800 koronáért Kovács Mihálynak. — Kecskeméti András és neje eladják az aradi 1325. sz. t.j.vben felvett Trombita-utca 20. sz. házat 2500 koronáért Jäger János és nejének. — Weinhart Ferenc eladja az aradi 1037. sz. t.j.vben felvett Csernovits Péter-utca 1. sz. házat 11000 koronáért Hirschfeld Márkus és nejének. — Wätz József és neje eladják az aradi 1052. sz. t.j.vben felvett belvárosi Koszoru-utca 8. sz. házat 15000 koronáért Zsupanszky Sztankó és nejének.

— Arad város törvényhatósági bizottsága által szeptember hó 9. én d. n. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydarabok

folytatolagos sorrendje: A városi tanács felhatalmazást kér arra, hogy a nagylegelőbéli 327 sz. 5 hold, az O temető területe és a kurticsi földék bérletének biztosítására folyó hó 14 én megtartandó árverés eredményét hatáskörében jóváhagyassa. A városi tanács beterjeszti a külvárosi utak kavicsolása tárgyában megtartott árlejtés jegyzőkönyvét. A tanácsnak előterjesztése a Szegény-pusztának 1 holdas parcellákban történt be-beadása tárgyában. Reiner Hugó kérvénye a város közösgel kötelekébe való felvétele iránt Polgármester előterjesztése az október havi rendes közgyűlésnek október 26-ra halasztása iránt. A tanács beterjeszti a f. évi augusztus hóban meg ejtett pénztárviláglatról szóló jegyzőkönyvet. Turcsányi József kérvénye 3 havi fizetés előleg utaltatására iránt. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter intézkvénye a Bonnáz Sándor-féle alapítvány 1906 évi számadásának megvizsgálása tárgyában.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűjteni csak úgy lehet, ha nélkülözhetős filléreinket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztár kamatnál jóval magasabb bér kamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetétet a legkisebb összegig kezdve a legmagasabb összegig fogadjunk hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. 2711.

— Mindazon hölgyek, akik jól és kitűnően az angol, francia és mindenféle divatú női ruha szabásmot megtanulni óhajtják, el ne mulasszák mihamarabb az aradi iparűztetésben beiratkozni. Tandíj személyenként 12 korona, melyből beiratáskor 2 korona és a 10 korona akkor ismétendő, ha meggyőződött szabásmot célszerűsége. A főtárlás kezdődik hétfőn délután 3 órakor és tart 5 óráig naponta (szombat és vasárnap kivételével). Az esti tanfolyam kezdete hétfő este 8 órakor és tart naponta 10 óráig fél árban. Szives látogatást kér Koch I, az „Európa” szabás főtárlója. Levél cím az Aradi Iparűstetés. 2857

— A legjobb márcslusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc Millenniumi sörcsarnokában kapható. 1047

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Walsanál Aradon. 191

A gyermekkor rettegett

halálanyaga: a hasmenés, hasifolyás, bélhurut csak ott vonulhat be, ahol még nem használják „Kufeké” gyermekszáj. „Kufeké” az egyetlen helyes táplálék egészséges és gyomorbelebajos gyermekek részére, melynek emésztési zavarok nem fordulhatnak elő. „A csecsemő” című tanulmányos füzet ingyen kapható az árusító helyeken, vagy R. Kufeké, Wien, III.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Letartóztatott sofför. Budapestről írják: Halálos végű szerencsétlenség érte ez év aug. 23 án Budapesten a Váci-utcában Vay Lajos gróf vívómestert. Egy motoros biciklil gyors iramban haladva elütötte az öreg gróft, aki oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy másnap nagy kínok között kisenvedett. A vizgatás után sofför, Mikolai Pál nevű 17 éves mechanikus tanonc a szerencsétlenség után elskert menekülni, de a járőreldők elfogták s átadták egy rendörnek. A letartóztatott Mikolairól beigazolást nyert, hogy engedelm nélkül használta a Váci Inre és Cseiner Gyula tulajdonát képező motoros kerékpárt, a melyen meg nem engedett sebességgel száguldozott a Belsőváros utcáin. A kir. ügyészség gondatlanságból okozott emberölés vátségéért emelt vádat a fogva levő Mikolai ellen, akl az ügyészi vád

irat ellen nem élt kifogásokkal s így ügye legközelebb már főtárgyalásra fog kerülni.

§ Laikusok tőzside ügyletei. A budapesti áru- és értéktőzside választott bírósága az utolsó időben egész csomó olyan ítéletet hozott, amelyek kimutatják, hogy reális ügyleteknek nem tekinthetők és bíróilag nem érvényesíthetők az olyan egyén tőzsidei ügyletei, kiknek ily ügyletek kötése hivatásához nem tartozik, aki már műveltsége fokánál fogva sem képes a tőzsideügyletek horderejét és következményeit áttekinteni és akinek vagyoni viszonyai az ügylet terjedelme feltűnő aránytalanságban áll. Ilyeneknek tekintettek az egyszerű gazdaember és erdész.

TARKASÁGOK.

(A jó tanács.) Az aradi cirkusz két német nőtagja felkereste tegnap Sugár Jenő dr. ügyvédi irodáját.

— Itthon van e a doktor ur? — kérdezte az egyik hölgy németül az irodavezetőtől.

— Nincs itthon, most valahol Bécs környékén utazik, — felelte az, — de én a helyettese vagyok és ha sürgős szükségük van valamire, én is rendelkezésükre állok.

Az idősebbik nő ezután elpanaszolta, hogy neki napok óta erős gyomorfájdalmak vannak és a szive sincs rendben. Az ügyvédjelölt mindjárt látta, hogy a hölgyek eltévesztették a házat és a szomszédban lakó orvos helyett az ügyvédi irodába mentek Ugy látszik, egyáltalán nem tudnak magyarul és a magyar felírású ügyvédi táblát orvosi címfül irásnak nézték. O azonban nem zavarta meg a hölgyet, nem világosította föl azonnal a tévedéséről, hanem tovább is hagyta panaszkodni. Sőt arra kérte, hogy gombolja ki a bluzát, mert beható vizsgálatot akar folytatni a szív körül. Amikor ez megtörtént az ügyvédjelölt fontoskodva jelentette ki: — Ugy látom, a baj tényleg komoly Hát adhatok önnek egy tanácsot, még pedig teljesen díjtalanul.

— Oh, kérem, — hálálkodom a hölgy.

— Azt tanácslom, hogy késedelem nélkül keressen föl egy orvost, mert ez itt ügyvédi iroda.

(Ami természetes.) Párbeszéd egy aradi kávéházban:

— Olvasta, hogy egy fiatal színigazgató feleségül vette a barátját?

— Olvastam Miért kérdezi?

— Mert nagyon burkolan volt megírva a házasságról szóló cikk és csak annyit értettem meg belőle, hogy a barátját Marinak hívták, de hogy ki a színigazgató, aki feleségül vette, azt ma se tudom.

— Oh, maga naiv lélek. Hát nem találja ki, hogy kiről van szó.

— Nem.

— Na, majd megmagyarázom magának. A barátját, helyesebben az új asszonyt, ugye Marinak hívják?

— Igen.

— Nahát akkor a férje nem lehet más, csak — *Marinazy*.

(A hamis váltók.) Szó volt a Hungária nagy asztalánál a sok vasuti kasszatrófáról. Az ott álló egyik magasrangú államvasuti tisztviselőt megkérdezték:

— Mi az oka a folytonos szerencsétlenségek?

— Leggyakrabban a hamis váltóállítás.

— Ugy látszik, hogy a Mű-nél csupa börténviselt bankigazgatókat neveznek ki baktereknek.

— Hogy mondhat ilyesmit. Honnét következtet erre?

— Hát a sok hamis váltóállításból.

A legjobb kutya-kalács

Fattinger-féle kutya-kalács, melynek összes a fajta tápszerek közül a legjobb összetételű és tápanyagja — 50 kg. 23. — 5 kg. bórmentve 3.20 K.

Fattinger-féle Puppy-Bisquit kutyák-kutyák részére. 50 kg. 26.—K., 5 kg. bórmentve 3.50 K. Anyagokat bórmentve küld.

Fattinger's Patent-Hundekuchen- u. Geflügel-futter-Fabrik Wiener-Neustadt.

260-nál több első díj. — A Fattinger-féle tápszerek állatorvosok ellenőrzésénél meglétek kőszül.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy előfizető. Azt soha se szoktuk közölni és így most se térhetünk el szokásunktól.

Gonda belépője. Az „egyszerű házmester lánya vagyok én” című kuplé alapján.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Az aradi kamara a homstead ellen. Az aradi kereskedelmi és iparkamara egyik utóbbi ülése alkalmával megirtuk, hogy a kamara állást foglalt a családi otthon védelméről szóló törvénytervezet ellen, mert Magyarország társadalmi és nemzetgazdasági viszonyait jelenleg nem találja alkalmasnak ilyen törvény alkotására. A kamara ma már föl is küldte az igazságügyminiszterhez a javaslat ellen szóló följelentését, amely 11 nagy ívre terjed. A kamara meggyőző érvekkel és gazdag adatokkal támogatja ama véleményét, hogy ezt a törvényt nem szabad megcsinálni hazánkban.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

A lefolyt héten az időjárás ismét megváltozott, a felújult kánikulai hőség helyébe seles, hűvös napokat kaptunk.

A talaj az ősziért kedvező, tengeri, dohány és répa kielégítő termést ígérnek.

A gabonaüzlet irányzata szállárd jellegű, mivel a hozatalok gyengék, a kereslet pedig különösen a jobb minőségű búza iránt élénk.

Budapesti ár- és értékvesztés.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 5.

Amerika 1/4-el olcsóbb. Kínálat jó, vételkedv gyenge, 25 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Búza áprilsra . . .	11.57—11.58	11.57—11.58
Búza októberre . . .	11.20—11.21	11.22—11.23
Zab októberre . . .	8.04—8.05	8.03—8.04
Rozs októberre . . .	9.32—9.33	9.36—9.37
Tengeri májusra . . .	7.29—7.30	7.31—7.32

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény . . .	840.50
Magyar hitelrészvény . . .	746.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felel súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felel súlyban 128—129 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 129—150 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 133—135 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felel súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Szeptember hó 2. napján volt készlet 38 042 darab, szeptember 3. napján főhajtatói 87 darab, szeptember 3. napján elszállítottai 349 darab, szeptember 4. napjára maradt készletben 37 750 darab. A hízott sertés üzelei irányzata: nyugodt.

Iskolai könyvek

használtak is,

legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulóinak részére

2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolászker kereskedésében

Arad, Weitzer J.-utca.

— TELEFON 517. —

Előjegyzések használt könyvekre már most elfogadtatnak.

Ma, vasárnap szept. 6-án

lesz megtartva az aradi könyvnyomdászok szüreti mulatsága a városliget összes helyiségeiben.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bérsó Simonyi-utca I. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. szeptember hó 6-án vasárnap:

1. Szerencsétlen Nótás. Bohózat. — 2. János rögeszméje. Dráma. — 3. Az udvarias ur. Bohózat. — 4. Olympiai játékok Párisban. Sportkép. — 5. A férj vadászni jár. Bohózat. — 6. A Cere völgyzoros. Látványosság. — 7. Rabló-história. Bohózat. — 8. Romeo és Julia. Shakespeare tragédiája.

Előadások: Vasárnap és Ünnepnapokon délután 3 órától kezdve este 11 óráig.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrárszoda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

IDEBENEK ARADON.

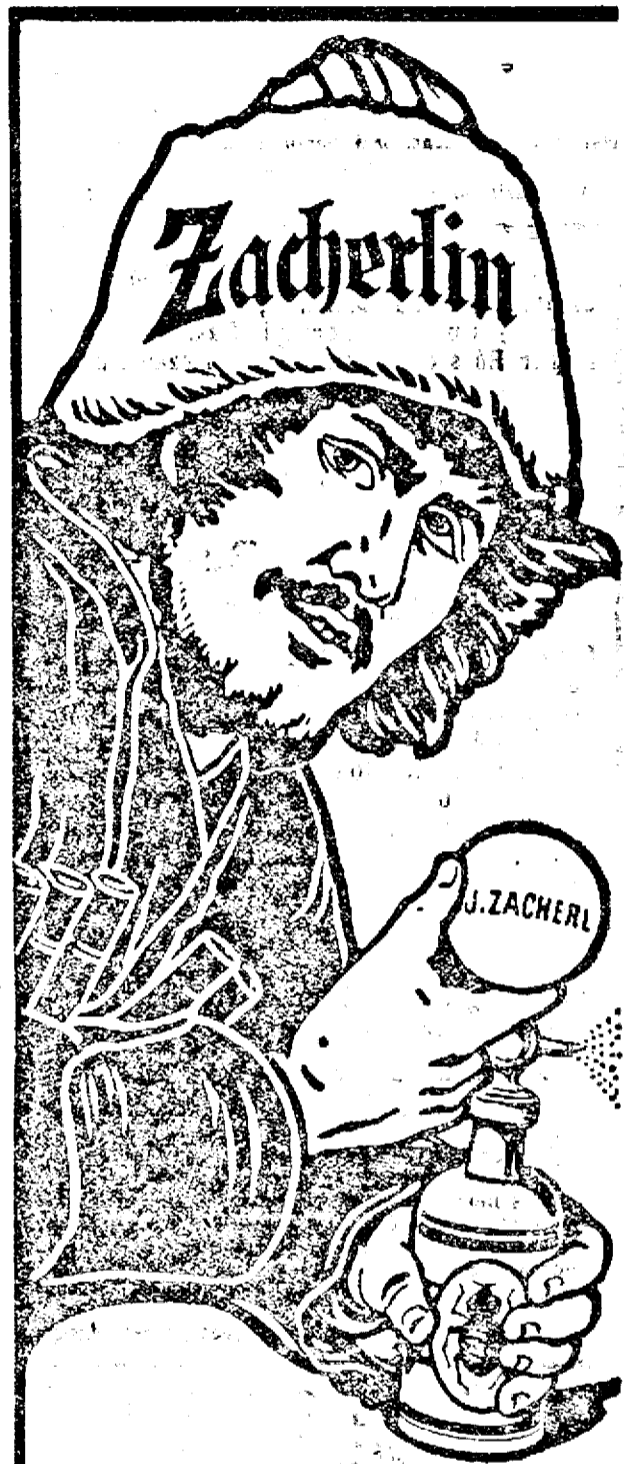
— Szeptember 5. —

Fehér Kereszt szálloda. Mellinger Sándor kereskedő Bécs. — Bleier Lajos gazdálkodó Nagyvárad. — Bleier Manó utazó Nagyvárad. — Mittelmann Géza kocsiyártó Budapest. — Onitt Illés utazó Budapest. — Gallér Péter kereskedő Békerek. — Verner Miksa kereskedő Budapest. — Shveisenberg Manó utazó Budapest. — Mitzky Béla utazó Budapest. — Kont Dezső kereskedő Budapest. — Lajor Károly vendéglős Budapest. — Pajor Nándor utazó Budapest. — Krenling Katalin magánzó és fia Fehértemplom. — Müller Mór gyógyszerész Marosvásárhely. — Blasicska István magánzó Budapest. — Kozma Péter utazó Bécs.

Központi szálloda. Molnár Jenő gazdálkodó hivatalka Budapest. — Gergely Ferenc utazó Budapest. — Katona Lajos dr. bankár Budapest. — Lang Ferenc utazó Budapest. — Kakuján Károly utazó Budapest. — Mayrovits dr. fatermelő és neje Mária radna. — Jankovics György kereskedő Kőbánya. — Weisz Miksa hivatalka Kőbánya. — Weisz Herman utazó Bécs. — Mayer Henrik utazó Bécs. — Ko-

lennér testvérek gyáros Losonc. — Kosmicski Izso utazó Nagyvárad. — Blaschek Aladár főmérnök neje Vulkán. — Prave Gáspár-kereskedő Temesvár. — Berger Márton magántisztviselő Basahid. — Pohlen György utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Gergőczy János titkár és neje Kőszeg. — Templán Kornélia lelkészne Nagytorák. — Stern Lajos kereskedő neje Nagykanizsa. — Csillag J. gazdász Borossebes. — Deutsch Henrik szabó Borosjenő. — Jakab Lázár dr. tanár. — Delea Miksa tanító Zsuppa. — Böhm Sándor intéző Paulis.

A tisztességes, becsületes kereskedő ébren ügyel arra, hogy ha vevője utólérhetlen hatásánál fogva közismert

ZACHERLINT kér, ne akasszon nyakába megtévesztő surrogatumot. Sajnos azonban vannak másféle kereskedők is. Ennélfogva mindenképpen, a ki valódi Zacherlint akar venni, nyomatékosan figyelmeztetünk, hogy **utánzatoktól**, melyek utóbbi időben megtévesztően hasonló üvegekben forgalomba kerülnek, az által óvakodjék, hogy **Zacherlin** névre pontosan ügyeljen a **1678**

MESZET!

Minden építő vállalkozó,

kinek kell jó
jó kiadó
kömentes

mész,
mész,
mész,

szép fehér
jó köterővel bíró
az országban legjobb

mész,
mész,
mész,

az rendeljen egy próba-waggon meszet
ENGELSTEIN R.
mészgyárosnál Körösbányán. 2832

NYILTTER.

Limbocsek János és fia

újsó magy. kir. szab. érekepersé-nyára és temetőrendező
intézetében.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Andrényi Gusztáv, Andrényi Vilma férj.
Szathmáry Mezey Andorné, Andrényi Mária
mint gyermekei, Andrényi Gusztávné szül.
Kugler Rózsika és Szathmáry Mezey Andor,
mint menyje és veje, a maguk, úgy szá-
mos rokon nevében tájékoztatást szívesen
jelentik, hogy felejthetetlen drága édes-
anyjuk, nagyszanyjuk, nővérük és sógor-
nőjük,

Özv. Andrényi Gusztávné
szül. Orth Berta,

f. évi szeptember hó 4 én éjjeli 10 óra-
kor, életének 58 ik évében, hosszas szen-
vedés és a halottl szentségek ájtatos fel-
vétele után az Urban csendesen elhunyt.

A boldogult földi maradványai szeptem-
ber hó 6 án d. u. fél 4 órakor fognak
Erzsébet királyné-köret 10. sz. a. házból
a rom. kath. egyház szertartással szerint
besszenteltetni és a felső temetőben örök
nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent-mise a boldogult
lelki üdvéért szeptember hó 9 én d. e. 10
órákor fog a főt. Minorita atyák szentegy-
házában a Mindenhatóknak bemutatni.

Aldás emlékére, béke poraira!

Arad, 1908. szeptember 5 én.

Heger Ágostonné szül. Orth Amália és férje,
Alpár Ignácné szül. Orth Antónia és férje, Orth
Gyula és neje Strobentz Betti, özv. Rittich Antalné
szül. Orth Mária és gyermekei, Orth Ambrus és
neje szegedi Maszák Viola, testvérel, sógor és
sógornői. Szathmáry Mezey Lacika és Mária,
Andrényi Lacika, unokái.

Hosszabb ideig tartó vasutépít-
kezéshez

óvadékképes kantinosok

kerestetnek.

Ajánlatok küldendők **PONGRÁCZ**
JENŐ Arad. 2932

Egyedül valódi **THIERRY BALZSAMA**

a 20ld apácával mint védőjeggyel. Legkevesebb megküldés 12/2 vagy
6/1, avagy 1 szabadalmazott különleges-utazó-családúveg 3 korona.
Csomagolás ingyen.

Thierry Centifolium-Kenőcse.

Legkevesebb megküldés 2 doboz 3.00 korona.
A legjobb házierek gyomorba, gyomorégés, görcs, köhögés, mell-
baj, bármely belső gyulladástól, körsvény, tagszagadás, mindenféle
seb,orrhadás, tályog, daganat, bármiféle sérülés, stb. ellen. — Így
tesék címezni:

Védőjeggyel **Thierry A., Pregrada Rohics** mellett.

Raktárak Budapest: Török József gyógyszerész, Egger J.
és Egger Leó dr. és L. Vértess, Lugos, Gutori Földes Kele-
men és Hajós Árpád Arad. 5011

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1908. szeptember hó 5.

Keresünk:

Aradra: 1 férfi, 1 rövid, férfi és női divat
és 1 vegyes szakmabeli segédet, továbbá faüzletbe
nyugdíjas hivatalnokot pénztárosnak il. elárusi-
tónak.

Vidékre: 1 magyar és német gépirónót, 1
pénztárosnót, 3 fűszer, 5 fűszer és vegyes, 4
fűszer, rőfös és rövid, 8 rőfös, 8 vas és fűszer
szakmabeli magyar, román és részben német,
tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet, több
tanoncot.

Ajánlunk:

Női irodai alkalmazottakat, kik az Aradi
Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamo-
hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírást
ban jártasak, 1 ügyes pénztárosnót, továbbá 3
fűszer és csemege, 3 vegyes, 8 divat, 1 rövid
és norinbergi, 8 rőfös és rövid, és 4 vas és
fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.
AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, **Keppich Zsigmond,**
titkár. 411 igazgató.

Gőzeke bérszántást

legelőnyösebben vállal

Kovács Soma és Társa
Arad. 461

Dr. Velicid Romulus

ügyvédi irodáját

Aradon, József főherceg-ut 20.
szám alatt 2030

megnyitotta.

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi
eszköze.

Nékülözhetetlen minden üzemben, intézetekben, szállodá-
ban, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható,
mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egy-
szerűség és használhatóság **Maximuma**.
1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hite-
lesen kimutatott 7842. többnyire igen komoly
tűzet oltott. 21

Arajánlattal, prospektussal, mindennemű fel-
világosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon.

A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-
megyei **kizárólagos képviselője.**

Ideggyengesség
Vérszegénység

a leghatásosabban lektüzdhetők a
Guberforrás
vizével használt kára által, mely könnyen elhárí-
tható természetes áruval, vases és órvízű leg-
jobbajánálva.
Kapható az összes gyógyszerüzletben, élelmiszer-
üzletben és ásványvíz-kereskedésekben. Árnyék-
lygyn.

Évszázadok óta ismert

MATTONI FELE
BIESSHÜBLER
SÁVANYUVÍZ

segítő gyógyító tényező
Karlsbad, Marienbad,
Franzensbad stb.
karáknál; mindig
lényesen bevált.

Rövid
ideig **maradék elárusítás**
a posztógyári raktárban

Leichner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17. sz. 701
Fiuk részére igen ajánlatos

**Iskolakönyvek
1908/9-re.**

Kerpel Izsó
könyv- és papirkereskedése
Arad, Andrásy-tér 20.

(Fischer Eliz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel
tudatni, hogy üzletemben

**Iskola-
könyvek**

az összes helybeli és vidéki tan-
intézetek részére az előirt leg-
jobb kiadásokban, **tiszta és ki-
fogástalan állapotban**

**használtan is,
félárban**

még most is nagy mennyiségben

kaphatók.

Minden tőlem vásárolt tan-
könyv használhatóságáért
szavatolok.

Az összes tanszerek,

u. m.: füzetek, rajztömbök, vo-
nalzók, körzők, festékek, stb. el-
sőrendű minőségben, hazai ké-
szítményekben és nagy válasz-
tékban vannak raktáron.

Az izr. ünnepekre való
makzók és imakönyvek

üzletemben nagy választékban kaphatók.

Igen jutányos árak. Gyors és
pontos kiszolgálás.

A n. é. közönség szives pártfogását
kéri kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése
kölcsonkönyvtára és zeneműkölcsonzó
intézete.

**1868 óta forgalomban.
Berger-féle
gyógy-kátrány-szappan,**

arany díjakat nyert a világkiállításokon, Európa legjobb ártalmában Magyarországon alkalmazható.

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen kék pikkely-ször, elődei kútegek, urynak-
lágy orvosság, étkez, fagyás, lábizzadás, fej- és szakállkorpa
ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fa-kátrány-
mák 40%, és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-
szappanoktól lényegesen különbözik. Időit bőrbetegségeknek
alkalmazható kátrány-szappan helyett a

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mint gyógykátrány-szappan az arbor tiszta államiságot
átváltására, a gyermekeknek valamennyi fejbetegsége ellen, testi-
művelésben bőrtisztító, mosás és fürdőszappan mindennapi
használatul szolgál. 1881

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

30% glicerín-tartalommal és linom illattal.
Mint kiváló bőrpótló szór kitűnő eredményt használhatk.
továbbá a. 1884

Berger-féle borax-szappan

kiütések, napáttó, szopló, miltosor és egyéb bór-
hajók ellen.

Ára minden fejnek 70 fillér használati
utóiratával együtt. A vásárlásnál határozottan
Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant
kérjen és nézze meg az itt látható védjegyet és a
G. Heil & Comp.
szójegyet minden cím-
kén.

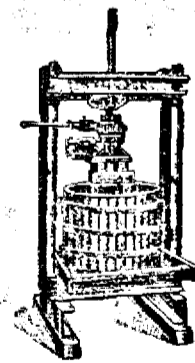
Küldetve díjazott levéllel
Bécsben 1888-ban és
aranyéremmel a párisi világkiállításán 1900.

Minden egyéb gyógy- és egészség szappan, mely Berger-féle
gyártmány, a minden szappanhoz mellékelt használati utasításon (a
van sorolva.

Kapható minden gyógytárban és hasonló üzletben.
Nagyban: G. Heil & Comp., Wien I., Biberstr. 8.
Magyarországi főraktár: Török János gyógyszer-
tára, Budapest, Király-u. Thalimayer és Seitz, Zríny-
utca, Molnár és Moser drogueriák, Koronaherceg-
utca. Készenben minden budapesti, valamint Ma-
gyarországi összes városban minden gyógyszer-tár-
ban, továbbá a jobb drogueriákban és illatszer-
kereskedésekben.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Hajós
Árpád és Roxenyay Mátyás gyógyszerész urak-
nál, Vojtek és Weisz drogueriájában és kapható
az összes hazai gyógyszer-tárakban. 1886

Szőlőtermelő

a kedvező terméskilátás
alajján megengedhetik
az idén maguknak a leg-
tökéletesebb szab. 3 erő-
áttételű acélsavaru és
acélkeretű

„URSUS“

borsajtó beszerzését. Ké-
pes árlapot szőlőszeti és
pincészeti felszerelések-
ről ingyen és bérmentve
küld: 2789

Tóth Gyula Debrecen.

**Steckenpferd-
Lilium-tejszappan**

a legkitűnőbb a bőrnek. 2275

Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E.,
volt és marad a naponkint beérkező elismerő
levelek szerint a leghathatósabb gyógyszer szappan
pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán
tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80
fillerért kapható a gyógytárakban, drogueriákban,
illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben.

Meghívó!

Kuvin hegyközsége

a szüreti határidő megállapítása végett folyó hó 13-án, vasárnap d. e. 9 órakor

rendes őszi közgyűlését

tartja, a melyre a szőlőbirtokos urak ez uton is meghívattak.

Kuvin, 1908. szept. 4.

A hegyközség előljárósága.

Tölgy- és

bükk-makkoltatás

a Nagyhalmágyi Uradalom 15000 holdnyi területén

bérbeadandó.

Szives ajánlatok KOHN SÁNDOR tisztartó címére Alváczára, Hunyad megye kéretnek.

Hair regenerator.

Artalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 271

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

Új lópatkolda és kovácsműhely.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű helybeli és vidéki lótarató közönséget, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

lópatkoldát és kocsi-készítő műhelyt

létesítettem

Nádor-utca 4. sz. alatt,
Nemess Géza házában.

Készítek mindeféle **gyógypatkókat**, kívánatra istállóban is vasalok, elvállalom a lóvasalást havonta, a legmértékesebb árak mellett, ugyszintén mindenféle uri fogatokat a legnagyobb igényeknek megfelelően készítek. Midőn ezen vállalatomhoz fogtam, kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Schreiber Ferenc,

okleveles és speciális lóvasaló.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak

fizetéssel
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű plé-pánt és maculatura jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Használt

ólom

megvételre kerestetik

eladó.

Boros Béni-tér és Nádor- utca sarkán levő Schreyer-féle telkek eladók.

A felosztási terv megtekinthető és a feltételek megtudhatók

Dr. Szende Tivadar

ügyvédi irodájában 2569

Szabadság-tér 12. szám.

1198—1908. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757—408/1884. számú szabályrendelet 5. §-a értelmében felhívom a ház- és telektulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az asphalt burkolattal ellátott gyalogutat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra között meglocsoltassák, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alapján szigorúan büntettetni fognak.

Arad, 1908. évi május hó 15.

Sarlot,
főkapitány.

Iskolakönyvek bekötését

gyorsan és pontosan,

a legjutányosabb áron eszközli

az Aradi Nyomda Részvénytársaság

könyvkötészete.

MI

Valódi egyiptomi
szivarka-hüvely és papir

legjobb minőség

igazi dohányosok

számára.

2839

Csak akkor valódi, ha
krokodilus
védjeggyel van ellátva.

Magyarországban engedélyezve a magy. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság, Budapesten, 1906. január 6-1 22323/1905. szám III. Ü. O. iratával

NIGRIN legjobb
cipőtisztítószer

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. Nigrin egészségi szempontból melegen ajánlható, mert Nigrin folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító BÉCS.
Mindentütt kapható. 6004

1902-iki borászati kiállítás, Eger: I. díj, díszoklevél és aranyérem.
1906. Nagyvárad, I. díj, díszoklevél.

Borsajtók.

Legújabb rendszerű kényék-szerkezetű „Kosuth”, „Kiszem”, „Hegyalja” és „Acél-orsó” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű Rákóczi kettős kosaru sajtók, nagyüzemi préseléshez.

— FŐELŐNYE: —

A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőfeszítés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyzók!

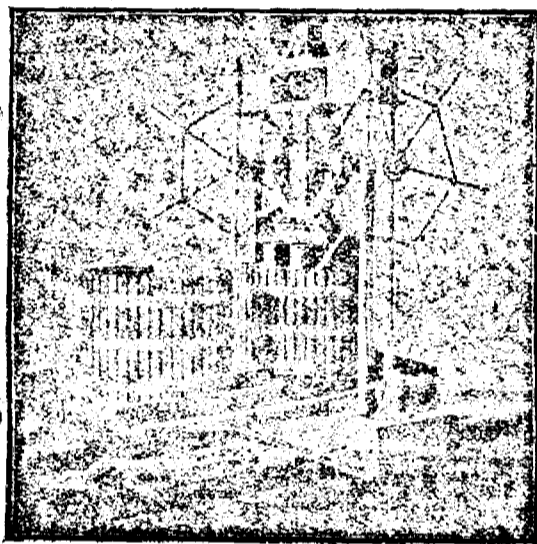
„Villám”

legújabb centrifugális és bogyzógép.

Szilági és Diskant gépgyára 2477

Miskolcson.

907. évi pécsi kiállításon aranyérem és díszoklevél.

1901-iki temesvári kiállítás, I. díj, díszoklevél.
1902. orsz. gazd. kiállítás, Pozsony: I.-s díj, arany érem.
— Árjegyzék ingyen —

Nemes faju
görög és sárga dinnye
kapható 2623
Hámory gazdaságnál, Deák Ferencz-utca 3.

TÖRVÉNYESEN VÉDVE! **HYGIENIKUS** TÖRVÉNYESEN VÉDVE!
VASALÓPASZTA

Szenzációs találmány, melynek segítségével bármely szövetnek új látzatot lehet kölcsönözni. Nölkülözhetetlen asztali-, ágycsésze- és toailette-fehérszövetek számára, továbbá puha (nem keményített) ingeknél, blúzoknál, menyasszonyi kelengyéknél; fehér, valamint színes vászon- és pamutszövetöltönyöknél, vitrage-oknál, függönyöknél, csipkékénél, fátlyoknál stb.

„Hygienikus” vasaló-paszta a szövetet tömörre és simulékonyra teszi hasonlóan a hársonyhoz, a pamutszöveteket pedig hasonlóvá teszi a hollandi vászonhoz. Egyszerűen nagy hatást gyakorol mindenféle szövetre, vászonra, pamutszövetre, gyapjuszövetre vagy selyemre.

Fertőtlenítőleg hat!
Minden fűszer-, gyarmatár-, drogeriában és hasonló helyeken kapható.

L. CHIOZZA & Co., Cervignano (tengerpart).

5899

Arad szab. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN

(Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások szeptember hó 1-től mindennap d. e. 9—12-ig, d. u. 4—6-ig tartanak.

TANÁRI KAR:

BAYER BETTELHEIM IDA, felügyelő, zongora és zeneelmélet.
KISS JANKA, czimbalom.
KLEIN SÁNDORNÉ, zongora.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) gordonka, zongora és kamarazene.
MÜTTERMÜLLERNÉ LENGYEL ERZSI, zongora és zeneelmélet.

SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mély-hegedű és zenekar iskola.
UNGER MOR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.
WEIHART AURORA, magánének és karének.

Tandij havonként: az alsó osztályokban 10 kor., fuvóhangszer 6 kor. Előre fizetendő.

BEIRATÁSI DIJ: 6 KORONA.

2818

Az igazgatóság.

Kneipp plébános
SALÁN
Hajvize

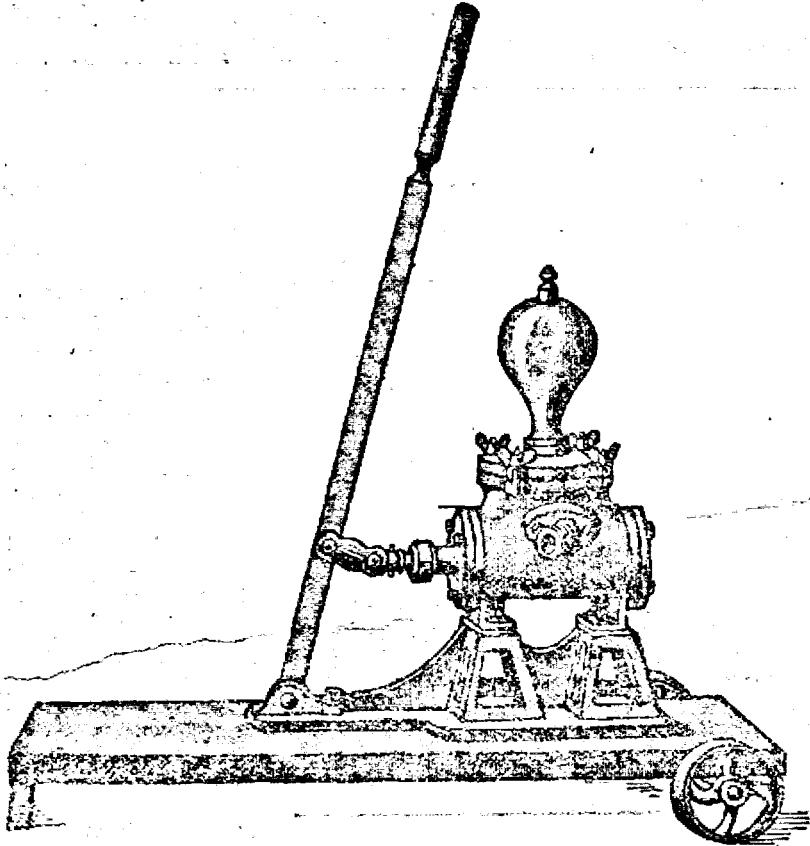
— a legideálisabb és legjobb. —
Üvegekben á K. 2.— és K. 4.—
Kapható: **Hánzu Nestor** drogériájában
Arad, Waltzer János-utca 2. 5797

Kovács Soma és Tsa. Arad,

gép, műszaki és pinczegazdászati eszközök gyári raktára.

Kühne E. mosoni gépgyáros kiz. képviselője.

481

**Mabille, Borsajtók, Szőlőzuzók, Bogyózók, Kutak
Szivattyúk, Tömlők!**

Legideálisabb szer az arcz és
köz bőrének ápolására az

„FIZOR”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosiilag ajánlva.

Kapható a gyógyszertárakban és gyógyszerüzletekben.

Főelárulító hely: 1531

WOJTEK ÉS WEISZ

gyógyszertára nagykereskedő uraknál Aradon.

Kapható Hegedűs Gyula Üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Alapos
ének és zeneoktatást

(a színpadra lépőknek is)

ad

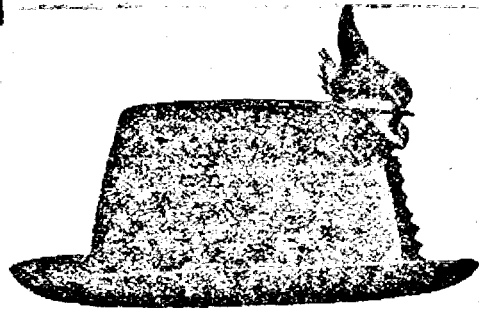
Zucker Berta kisasszony,

aki a prágai zeneconservatoriumot végezte. Fényes eredményeket ért el oktatásával Berlinben és Szege-
den, ahol évek hosszú során át működött. 2900

Értekezhetni

ARAD,

Forray-utca 3. szám.

Most már

általánosan el van ismerve,
hogy a

legválogatottabb és legtartósabb

Diák kalapokat

Elsőrendű fehérneműket

MÜNZ I. ARAD kalap, uridivat és
és fehérnemű üzletében lehet beszerezni.

Versenyképes szabott árak!

Alapított 1860. Állami távbeszélő 213.

Állami tisztviselők szállítója. — A cs. és kir. 38.
gy. ezred tisztikarának szállítója. 171

Aradi ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1908. évi szeptember hó 10-én d. e. 9 órakor az Aradi Ipar- és Népbank zálogosztályában a következő számú és 1908. évi június hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak alapszabályunk 46. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

19399	19641	19832	253	488	681	817	933	950	1438	1443	1539	2160
2217	2295	2306	2327	2409	2744	2793	2903	2906	3026	3128	3325	3446
3550	3806	3861	4156	4330	4565	4780	4870	4984	5259	5329	5372	5624
5688	5728	5784	5887	6143	6293	6394	6351	6375	6406	6618	6626	6708
6964	7048	7057	7152	7176	7226	7293	7348	7349	7376	7422	7461	7679
7687	7772	7819	7843	7953	8086	8197	8239	8374	8387	8556	8575	8583
8676	8724	8747	8773	8801	9021	9061	9075	9077	9134	9143	9203	9218
9225	9260	9407	9454	9457	9492	9536	9542	9546	9575	9588	9651	9669
9716	9725	9737	9867	10009	10038	10045	10126	10220	10221	10306		
10401	10496	10499	10517	10703	10705	10809	10929	10936	11007	11170		
11282	11295	11325	11333	11365	11367	11380	11394	11395	11467	11474		
11567	11587	11588	11609	11611	11622	11631	11655	11688	11722	11743		
11744	11758	11783	11786	11895	11907	11982	12002	12056	12072	12077		
12189	12194	12205	12210	12246	12291	12319	12336	12338	12344	12351		
12370	12388	12407	12417	12445	12459	12500	12556	12565	12596	12623		
12691	12746	12811	12892	12903	12921	12928	12935	12938	12957	12961		
12984	12986	13014	13019	13020	13054	13056	13064	13069	13087	13094		
13121	13134	13144	13151	13164	13181	13202	13230	13245	13246	13263		
13264	13317	13332	13378	13388	13392	13393	13426	13429	13454	13462		
13464	13487	13508	13513	13551	13556	13557	13575	13600	13609	13612		
13655	13650	13655	13688	13705	13713	13716	13741	13745	13794	13795		
13809	13821	13850	13875	13879	13884	13889	13911	13924	13931	13942		
13953	13959	13969	13978	13991	14003	14017	14018	14028	14036	14038		
14041	14049	15506	15506	és 15507,	mely árveréshez a venni szándékozókezeléssel tisztelettel meghívottnak.							

Arad, 1908. évi augusztus hó 13-án.

2699

Az igazgatóság.

**MESÉS
SZÉPSÉG**

Gyönyörű fehér
tisza arczbőrt

el lehet érni a világhírű Hajós-
féle

≡ **ARADI** ≡
IBOLYA-CREM

használatát által.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Óvakodjunk utáztatoktól.

Lábizzadás,

kéz- és hónaljizzadás

ellen páratlan jó hatású és
legújabb találmányu szer a

PEPPÓ

egy párszori ecseteléssel,
különösen nyáron az oly
kellemetlen izzadást azonnal
megszünteti.

Ara egy üvegnek 1 korona.

Kapható a készítőnél:

241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerertárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszerertár, illatszertüzlet és drogériában.

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási idényre.

Fischer nagyáruházának

Arad, Szabadság-tér 12. 1101

szenzációs olcsó árjegyzéke!
Külön osztály gyermekek részére!

Gyermek nyakkendők!

Gyermek ingek!

Gyermek kalapok!

Gyermek mosó nyakkendők csokor	10 kr.
Gyermek " " regatta	15 "
Gyermek tiszta selyem csokor	25 "
Gyermek " " regatta	25 "
Gyermek " " plastron	29 "

Gyermek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermek ingek jó minőségű sifonból	1.05 "
Gyermek ingek puha mellű sifonból	1.25 "
Gyermek ingek egész finom madipulánból	1.45 "
Gyermek gallérok és manzsetták jó minőségben	

Gyermek őszi kalap lodenből	75 kr.
Gyermek " " fekete és színes	98 "
Gyermek " " finomabb min.	1.25 "
Gyermek " " elegáns kivitelben	1.35 "
Gyermek " " sikkos forma selyem béléssel	1.50 "

Gyermek sapkák!

Gyermek eső ernyők!

Gyermek zsebkendők!

Gyermek sport sapka kockás szövetből	85 kr.
Gyermek sapka kék szövetből	50 "
Gyermek deák sapka finom chevrotból	65 "
Gyermek matróz sapka kék és piros szövetből	75 "
Gyermek matróz sapka kék és piros selyemből	1.15 "

Gyermek eső ernyő croiseből	95 kr.
Gyermek eső ernyő clottból	1.15 "
Gyermek eső ernyő finom canelából	1.45 "
Gyermek eső ernyő sergeből	1.60 "
Gyermek eső ernyő jó minőségű selyemből	1.75 "

Gyermek zsebkendők képekkel	05 kr.
Gyermek zsebkendők sifonból fehér	08 "
Gyermek zsebkendők vászonból	11 "
Gyermek zsebkendők jobb minőségű vászonból	14 "
Gyermek zsebkendők fin. szín. batiszt	15 "

Gyermek iskola táskák!

Gyermek patent harisnyák fegyházi munka!

Különböző tárgyak gyermekek részére!

Gyermek iskola táskák viaszos vászonból	35 kr.
Gyermek iskola táskák színes képekkel	45 "
Gyermek isk. táskák vizm. vászonból	50 "
Gyermek isk. táskák jó minőségű tartós	60 "
Gyermek iskola táskák bőrből	75—1.50 "

Gyermek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermek patent harisnyák jó min.	15—27 kr.
Gyerm. pat. harisny. diamant fekete	19—38 "
Gyerm. pat. harisny. dupla sarokkal	27—45 "
Gyerm. pat. harisny. legjobb min.	32—57 "

Gyermek nadrág tartók gumiból	19—35-ig.
Gyermek zsebkés fehér és barna csonttal	20—30-ig.
Gyermek fogkefék	10—25-ig.
Gyermek pénz erszény bőrből	10—50-ig.
Gyermek patent zseb tintatartók	25—50-ig.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű!

Férfi kalap ujdonságok!

Férfi esőernyők!

Férfi ing színes puha mellű	1.15 kr.
Férfi ing sifonból piquet mellű	1.35 "
Férfi ing angol zephiből színes	1.45 "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1.65 "
Férfi ing egyedüli különlegességem drapp csikos	1.75 "

Férfi kalap jó minőségben	1.25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1.50 "
Férfi kalap színes és fekete legujabb forma	1.75 "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2.— "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrből	2.50 "

Férfi esőernyő croiseből	1.15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clottból	1.35 "
Férfi esőernyő tartós canelából	1.50 "
Férfi esőernyő glória selyemből	1.75 "
Férfi esőernyő finom selyemből	1.95 "

Férfi nyakkendők óriási választékban!

Különböző férfi divatcikkek!

Férfi harisnyák!

Férfi batiszt csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batiszt regatta szép mintákban	19 "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	35 "
Férfi nyakkendők tiszta selyemből újd.	50 "

Nagyválasztéku zsebkendők dr.	19—25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók drb.	35—50 "
Jó minőségű harisnyakötők drb.	39—50 "
Nagy választék divatos kézelő-gombokban	25—50 "
Jó minőségű kopper lábravaló alkalmi vétel	95 "

Férfi harisnya maccoi nyerszín párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 "
Férfi harisnya divatos csikos párja	29 "
Férfi harisnya különlegesség legujabb minták párja	35 "
Férfi harisnya tiszta cérnából párja	45 "

Női divat osztály!

Női fehérnemű!

Különböző női divatcikkek!

Női harisnyák!

Női ing sifonból himzéssel diszitve	85 kr.
Női ing madipulán gyönyörű himzés betéttel	1.15 "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1.50 "
Női ing finom franc. batisztból szín.	1.75 "
Női ing rumburgi vászonból kelen-gyének	2.00 "

Női selyem esernyő alkalmi vétel	1.75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50—95 "
Női selyem gumi övek, fekete és színes	95—1.50 "
Női kiegészítők, bőrből legujabb.	45—1.90 "
Női selyem nyakkendők és divatos gallérok.	

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csikos legujabb divat párja	39 "
Női harisny. mintázott tiszta cérnából párja	50 "
Női harisny. flour fek. alkalmi vét. párja	35 "
Női harisny. flour áttört egész fin.	95 "

Elsőrendű helybeli készítményű CIPŐKBEN óriási választék.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.